

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ

**«Μια Μουσειολογική πρόταση, εκθεσιακού
σχεδιασμού για την παρουσίαση του προσφυγικού
ζητήματος».**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ

Αναστασία Βασιλικοπούλου

Παναγιώτα-Νότα Θωμοπούλου

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Μαρία Βίγλη

ΠΥΡΓΟΣ – 2019

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

BACHELOR'S THESIS

**« A Museological proposal of exhibition design for
the presentation of the refugee issue »**

STUDENTS

Anastasia Vasilikopoulou

Panagiota-Nota Thomopoulou

SUPERVISING PROFESSOR

Maria Vighl

PYRGOS - 2019

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΠΕΡΙ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Βεβαιώνω/ουμε ότι είμαστε ο/οι συγγραφέας/εις αυτής της εργασίας ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα/είχαμε για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία.

Επίσης έχω/έχουμε αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα/κάναμε χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Ακόμα δηλώνει/δηλώνουμε ότι αυτή η γραπτή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα/εμάς προσωπικά και αποκλειστικά και ειδικά για την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία ότι θα αναλάβω/ουμε πλήρως τις συνέπειες εάν η εργασία αυτή αποδειχτεί ότι δεν μου/μας ανήκει.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 1

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Αναστασία Βασιλικοπούλου

592

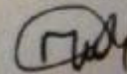
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 2

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Παναγιώτα-Νότα Δωζοπούλου

491

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 3

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Πρόλογος

Η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας με τίτλο «Μια Μουσειολογική πρόταση, εκθεσιακού σχεδιασμού για την παρουσίαση του προσφυγικού ζητήματος». Το θέμα της φωτογραφικής έκθεσης των προσφύγων με υπεύθυνη επιβλέπουσα την κα Μαρία Βίγλη , αποτελεί μέρος των σπουδαστικών μας υποχρεώσεων ως τελειόφοιτες του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Δυτικής Ελλάδας, στο τμήμα Διοίκησης, Οικονομίας, Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων (πρώην τμήμα Μουσειολογίας, Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων).

Θα θέλαμε να τονίσουμε τον χαρακτήρα της παρούσας εργασίας και να επισημάνουμε τον σκοπό της. Σαφώς η ερευνα μας στηρίχθηκε σε επιστημονικά κείμενα και διαδικτυακούς συνδέσμους, όμως σε μεγάλο βαθμό στηρίχθηκε στην πρακτική εφαρμογή όσων διδαχθήκαμε στα πλαίσια των μαθημάτων που αφορούσαν τον μουσειολογικό και μουσειογραφικό σχεδιασμό μιας έκθεσης, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο κατά την διάρκεια των φοιτητικών μας χρόνων αλλά και της πρακτικής μας άσκησης στα πλαίσια της Σχολής μας.

Η εργασία πραγματοποιήθηκε με σκοπό να αναδείξει τα οφέλη για την αναγκαία ύπαρξη της διάσωσης του πολιτισμού και της ιστορίας της Συρίας καθώς ο πολιτισμός της από τις συνεχόμενες συρράξεις της Αραβικής Άνοιξης από τα γειτονικά κράτη κατέληξε σε εμφύλια διαμάχη. Η αναγκαιότητα κρίθηκε στο να μην χαθεί η ιστορία του κάθε πολιτισμού που καταλήγει θύμα του πολέμου και γενικά πως διαδραματίστηκε το ταξίδι για την επιβίωση τους από τον πόλεμο.

Ευχαριστήρια

Ολοκληρώνοντας την συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας «Μια Μουσειολογική πρόταση, εκθεσιακού σχεδιασμού για την παρουσίαση του προσφυγικού ζητήματος», αισθανόμαστε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε θερμά κάποιους ανθρώπους, που συνέβαλαν στην ολοκλήρωση της εργασίας, οι οποίοι μας στήριζαν και μας ενθάρρυναν, ώστε να ολοκληρώσουμε με όσο τον δυνατόν καλύτερο αποτέλεσμα, την πτυχιακή εργασία μας.

Πρώτα θα θέλαμε να απευθύνουμε τις ευχαριστίες μας στην κα Βίγλη Μαρία, επιβλέπουσα της πτυχιακής εργασίας, με την οποία είχαμε άριστη συνεργασία, καθώς και για την καθοδήγηση που μας πρόσφερε σε όλα τα ζητήματα που προέκυψαν.

Επίσης, τις συμφοιτήτριες μας Αναστασία Αβραμοπούλου, Αλεξάνδρα Πήλιου και Αγγελική Τζανετέα , που ήταν πάντα δίπλα μας διαθέσιμες να μας συμβουλέψουν και να μας βοηθήσουν. Ακόμα τον θείο μου που με ενέπνευσε να ασχοληθώ με τους Σύριους, πρόσφυγες που καθημερινώς έφταναν στην χώρα μας και πιο συγκεκριμένα πως η Ελλάδα τους υποδέχτηκε, τους περιέθαλψε είτε ατομικά είτε οργανωμένα, με σκοπό να καταλάβω το μεγαλείο της ψυχής.

Πάνω από όλα θα θέλαμε να πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένεια μας που ήταν πάντα δίπλα μας και μας στήριζαν από την αρχή των σπουδών μας έως τώρα.

Περίληψη

Στην πτυχιακή εργασία με τίτλο «Μια Μουσειολογική πρόταση, εκθεσιακού σχεδιασμού για την παρουσίαση του προσφυγικού ζητήματος», αρχικά γίνεται αναφορά στις απαρχές του εμφυλίου πολέμου, της Συρίας και ακολουθεί ιστορική αναδρομή από το 2011 έως το 2019 και τα χαρακτηριστικά που συνέβαλαν στην διατήρησή του. Επίσης, γίνεται λόγος για τους οργανισμούς που συνέβαλαν στην επανένταξη των προσφύγων που κατέφυγαν στον Ελλαδικό χώρο. Επιπλέον γίνεται μια περιεκτική αναφορά στα ιστορικά μνημεία τα οποία καταστράφηκαν κατά την διάρκεια του εμφυλίου πολέμου.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται φωτογραφικές εκθέσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα με κοινό θέμα το προσφυγικό ζήτημα, αλλά με διαφορετικές προσεγγίσεις. Ακόμα, ακολουθεί η παρουσίαση της μουσειολογικής πρότασης και τα στάδια της αναλυτικά σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο για την υλοποίηση της καθώς και οι δράσεις που συμπεριλαμβάνονται. Επιπρόσθετα, θα αναφερθούν τα εκθέματα που έχουν επιλεγεί να παρουσιαστούν στην έκθεσή μας.

Στο τέλος της πτυχιακής αυτής εργασίας, αιτιολογείται η επιλογή της ενασχόλησής μας με το προσφυγικό ζήτημα, καθώς και τα μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα κατά την διάρκεια της εκπόνησής της αλλά και τις προοπτικές της έκθεσης.

Λέξεις Κλειδιά

1. Αραβική Άνοιξη
2. Πόλεμος
3. Πρόσφυγας
4. ΟΗΕ
5. Φωτογραφική έκθεση
6. Μουσειολογική πρόταση
7. Πολυπολιτισμικότητα.

Abstract

In the dissertation entitled "A Museological proposal of exhibition design for the presentation of the refugee issue", reference is made initially to the beginnings of the civil war, Syria, followed by a historical retrospection from 2011 to 2019 and the features which contributed to its preservation. Also, the organizations that contributed to the reintegration of the refugees who fled to Greece were mentioned. In addition, a comprehensive reference is made to the historical monuments that were destroyed during the civil war.

Thereafter, photographic exhibitions are presented in Greece with a common theme on the refugee issue, with different approaches. Furthermore, the presentation of the museological proposal and its stages at the theoretical and practical level for its implementation as well as the actions included are followed. In addition, we will mention the exhibits selected to be presented in our report.

At the end of this diploma thesis, the choice of our occupation with refugee issues, as well as the disadvantages and advantages during its preparation and the prospects of the report, is justified.

Keywords

1. Arab Spring
2. War
3. Refugee
4. UN
5. Photographic exhibition
6. Museological proposal
7. Multiculturalism

1. Εισαγωγή

Η πτυχιακή εργασία με τίτλο «Μια Μουσειολογική πρόταση, εκθεσιακού σχεδιασμού για την παρουσίαση του προσφυγικού ζητήματος», εκπονήθηκε με σκοπό την διάσωση της ιστορίας της Συρίας κατά την διάρκεια του εμφυλίου πολέμου αλλά και την εγκατάσταση τους σε ασφαλή προορισμούς. Ο πόλεμος πάντα δημιουργεί τις ίδιες επιπτώσεις στον άμαχο πληθυσμό και δυστυχώς αντικρίζουμε τις ίδιες εικόνες.

Η επιλογή να είναι φωτογραφική η έκθεση έγκειται στο γεγονός ότι στην πατρίδα μας ακόμα δεν επιλέγεται όσο θα έπρεπε αυτού του είδους οι εκθέσεις και θέλαμε να δείξουμε πόσο σπουδαία κι εναλλακτική θα είναι αυτή η έκθεση για να παρουσιάσει ακόμα και ένα τόσο οδυνηρό συμβάν.

Σκοπός είναι να αναδειχθεί η σημαντικότητα της επιστήμη της μουσειολογίας και της μουσειογραφίας, μέσω των οποίων μπορεί να προβληθεί ένα μέρος από την σύγχρονη ιστορία που επηρέασε την παγκόσμια κοινή γνώμη. Επίσης, μπορεί μέσω αυτής να αναδειχθεί η αξία και η μοναδικότητα των εκθεμάτων που απαθανάτισαν το γεγονός ως προς τη διαφύλαξη και κατανόηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η εκπόνηση της εν λόγω εργασίας στηρίχθηκε στη βιβλιογραφία και στη διασταύρωση διαδικτυακών συνδέσμων και στην εμπειρία που αποκτήσαμε από την πρακτική μας άσκηση σε μουσειακούς χώρους που είχαν υλοποιηθεί φωτογραφικές εκθέσεις.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο έχει ως αφητηρία, ένα ιστορικό πλαίσιο για τους πρόσφυγες μέχρι να μετακινηθούν στην Ελλάδα και γενικά τα χαρακτηριστικά που συνέβαλαν στην διατήρηση του εμφυλίου πολέμου. Έπειτα, αναφέρονται οι οργανισμοί που συνέβαλαν στην ομαλή τους επανένταξη στον ελλαδικό χώρο. Βέβαια κρίνεται αναγκαίο να αναφερθούν και οι υλικές καταστροφές στο κομμάτι το πολιτιστικό της Συρίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα από άλλες φωτογραφικές εκθέσεις με το ίδιο θέμα αλλά με διαφορετικές προσεγγίσεις και γίνεται μια σχετική αναφορά.

Το τρίτο κεφάλαιο αφορά αποκλειστικά την μουσειογραφική πρόταση και την υλοποίηση της στο χώρο της Νομαρχίας του Πύργου Ηλείας, με αφορμή την παγκόσμια ημέρα προσφύγων, στις 20 Ιουνίου, η οποία καθιερώθηκε με απόφαση της γενικής συνέλευσης ΟΗΕ 4/12/2000 και τιμάται κάθε χρόνο. Ακόμα, αναφέρονται τα εκθέματα και η υλικοτεχνική υποστήριξη που χρησιμοποιήθηκε για την πλαισίωση της φωτογραφικής αυτής έκθεσης. Πιο συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκαν παραδείγματος χάρη φωτισμοί, μέριμνα για ΑμΕΑ και καθίσματα για την αποφυγή της μουσειακής κόπωσης.

Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας παραθέτονται η αποκόμιση μας από όλη αυτήν την έρευνα και την αναζήτηση όλων αυτών των πληροφοριών για τους καταστροφικούς πολέμους που υπέστη η Συρία και την έκβασή τους στη ζωή των ανθρώπων και στις ανεπανόρθωτες πληγές που άφησαν πίσω τους, τόσο στις ψυχές των ανθρώπων αυτών όσο και στον πολιτισμό της χώρας τους. Καθώς επίσης και οι προοπτικές εξέλιξης της έκθεσης.

Ορισμοί

- ▼ **Αραβική Άνοιξη:** «υπήρξε η αυτοοργάνωση εκατομμυρίων ανθρώπων σε διάφορες χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, που με γενικές απεργίες, καταλήψεις και διαδηλώσεις είχαν ανατρέψει παγιωμένα καθεστώτα για δεκαετίες. Στη Συρία αυτό το κίνημα κατέληξε σε εμφύλια διαμάχη.» (Φίσερ, 2016)
- ▼ **Πρόσφυγας:** «οι πρόσφυγες είναι τα άτομα που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους εξαιτίας του φόβου διώξεων, γενικευμένης βίας ή άλλων καταστάσεων που έχουν διαταράξει σοβαρά την έννομη τάξη και, ως αποτέλεσμα, δικαιούνται διεθνούς προστασίας. Ο ορισμός του πρόσφυγα δίνεται στη Σύμβαση του 1951 και στα περιφερειακά μέσα για τους πρόσφυγες, καθώς και στο καταστατικό της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες.» (unric, 2018)
- ▼ **ΟΗΕ:** «ο ΟΗΕ ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945 από 45 χώρες οι οποίες δεσμεύτηκαν να διατηρήσουν την ειρήνη μέσα από τη διεθνή συνεργασία και τη συλλογική ασφάλεια. Σήμερα, σχεδόν κάθε έθνος του κόσμου ανήκει στον ΟΗΕ: 193 χώρες είναι Μέλη. Όταν τα κράτη γίνονται Μέλη του ΟΗΕ, συμφωνούν να αποδεχτούν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ, τη διεθνή δηλαδή σύμβαση που περιγράφει τις βασικές αρχές των διεθνών σχέσεων. Σύμφωνα με τον Χάρτη, τα Ηνωμένα Έθνη έχουν τέσσερις σκοπούς: Τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων των εθνών, την συνεργασία για την επίλυση των διεθνών προβλημάτων, την προώθηση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εναρμόνιση των δράσεων των κρατών. Ο ΟΗΕ δεν είναι μια παγκόσμια κυβέρνηση και δεν νομοθετεί. Παρέχει ωστόσο τα μέσα για την επίλυση διεθνών συγκρούσεων και διαμορφώνει πολιτικές σε θέματα που μας αφορούν όλους. Στα Ηνωμένα Έθνη, όλα τα κράτη-μέλη, μεγάλα και μικρά, πλούσια και φτωχά, με διαφορετικές πολιτικές απόψεις και κοινωνικά συστήματα, έχουν μια φωνή και μια ψήφο σε αυτή τη διαδικασία.» (unric.org)
- ▼ **Μουσειολογία:** η επιστήμη του μουσείου είναι μια εφαρμοσμένη επιστήμη, που ασχολείται με όλες ανεξαρτήτως τις λειτουργίες του μουσείου όπως παραδείγματος χάρι συντήρηση, τεκμηρίωση, έκθεση και επικοινωνία με το κοινό.
- ▼ **Μουσειογραφία:** είναι το σύνολο των τεχνικών και των πρακτικών που εφαρμόζονται στο μουσείο για τους παραπάνω σκοπούς που ονομάζονται μουσειογραφία.
- ▼ **Πολυπολιτισμικότητα:** είναι η συνύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών ακόμα και στον ίδιο χώρο. Το ζητούμενο είναι κρατήσει κάθε λαός την ιδιαιτερότητα του.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	2
Ευχαριστήρια	3
Περίληψη	4
Λέξεις Κλειδιά	4
Abstract.....	5
Keywords	5
1. Εισαγωγή.....	6
Ορισμοί.....	7
1 ^ο Κεφάλαιο	9
1.1 Ιστορική αναδρομή προσφυγικού ζητήματος.....	9
1.2 Η φλόγα που δημιούργησε την πυρκαγιά.....	10
1.3 Η εξέλιξη της λαϊκής εξέγερσης και πως μετατράπηκε σε εμφύλιο από το 2011-2014. 12	
1.4 Χαρακτηριστικά που οδήγησαν σε εμφύλια διαμάχη στη Συρία	17
1.5 Οι εξελίξεις στις ζωές των Συρίων	19
1.6 Οι οργανισμοί που συνέβαλαν στην επανένταξη των προσφύγων	20
1.7 Πολιτιστικά μνημεία που καταστράφηκαν στην Συρία.....	25
1.8 Στατιστικά που παρουσιάζουν τις μετακινήσεις των προσφύγων και τις συνέπειες του εμφυλίου πολέμου.	26
2 ^ο Κεφάλαιο	27
2. Παρουσίαση προσφυγικού ζητήματος, σε εκθέσεις φωτογραφίας στην Ελλάδα.....	27
3 ^ο Κεφάλαιο	33
3. Πρόταση εκθεσιακού σχεδιασμού για το Προσφυγικό ζήτημα, μίας έκθεσης φωτογραφίας στο Πύργο Ηλείας.....	33
3.1 Μουσειολογικός Σχεδιασμός.....	33
3.2 Μουσειολογική Υλοποίηση.....	35
3.3 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός	36
4. Συμπεράσματα – Προτάσεις	54
Βιβλιογραφία	57
Δικτυογραφία.....	57
Σημειώσεις Μαθημάτων.....	59

1^ο Κεφάλαιο

1.1 Ιστορική αναδρομή προσφυγικού ζητήματος

Η λέξη πρόσφυγας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια του ξεριζωμού από την πατρίδα, και την ίδια τη ζωή του εκάστοτε λαού. Δεν είναι θέμα επιλογής απλά είναι ένας μονόδρομος που καλείται να πάρει ο άνθρωπος που βρίσκεται σε αυτή τη θέση. Ο άνθρωπος προσπαθεί να ζήσει με τις νέες συνθήκες ζωής που του έχουν επιβληθεί και πόσο μάλλον να επιβιώσει, να ανταπεξέλθει και να προχωρήσει, ώστε με μόνο την ίδια του την ύπαρξη να απολαύσει το "δώρο του Θεού", την ζωή.

Σύμφωνα με τον ορισμό της Έπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών πρόσφυγας ορίζεται ως εξής: *«οι πρόσφυγες είναι τα άτομα που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους εξαιτίας του φόβου διώξεων, γενικευμένης βίας ή άλλων καταστάσεων που έχουν διαταράξει σοβαρά την έννομη τάξη και, ως αποτέλεσμα, δικαιούνται διεθνούς προστασίας. Ο ορισμός του πρόσφυγα δίνεται στη Σύμβαση του 1951 και στα περιφερειακά μέσα για τους πρόσφυγες, καθώς και στο καταστατικό της Έπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες.»* (unric, 2018)

Πρόσφυγες υπήρξαν αρκετοί στο πέρασμα των χρόνων, η Ελλάδα έχει βιώσει και η ίδια αυτήν την κατάσταση με το κύμα των προσφύγων, για παράδειγμα, της Μικράς Ασίας το 1922. Ανεξαρτήτως δεκαετίας, φυλής, θρησκείας, εθνότητας και κάθε άλλο χαρακτηριστικό είναι πάντα το ίδιο αβάσταχτο και μια πληγή ανοιχτή για αυτούς που το βιώνουν.

Όσες συμβάσεις και όσοι οργανισμοί και εάν έχουν δημιουργηθεί για την προστασία του άμαχου πληθυσμού στους πολέμους, δυστυχώς αντικατοπτρίζονται πάντα οι ίδιες εικόνες, η ίδια αλήθεια.

Προσπαθώντας να γίνει μια πρώτη επαφή με την ιστορία των προσφύγων του 21ου αιώνα, που αφορά τον εμφύλιο πόλεμο που διαδραματίζεται στην Συρία, παρατηρείται ότι το σύγχρονο προσφυγικό βρίσκει τις απαρχές του στις συνεχόμενες συρράξεις κατά την Αραβική Άνοιξη. Το κύμα της Αραβικής Άνοιξης ξεκίνησε από την Μέση Ανατολή, πιο συγκεκριμένα στην Τυνησία και επεκτάθηκε έως την Βόρεια Αφρική.

(Τσαρλς, 2016)

1.2 Η φλόγα που δημιούργησε την πυρκαγιά

Αφορμή λοιπόν, στάθηκε το συμβάν που δημιουργήθηκε στην Τυνησία με τον μικροπωλητή Μοχάμεντ Μπουαζίζ, ο οποίος αυτοπυρπολήθηκε. Η αιτία του ανωτέρου συμβάντος ήταν το δυσμενές αναγκαστικό μέτρο της κατάσχεσης που του επιβλήθηκε από την αρμόδια διοικητική αρχή, λόγω του ότι αυτός δεν είχε την απαιτούμενη άδεια από την αρμόδια αρχή και ως εκ τούτου είχε παραβιάσει το νόμο. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί η απρεπή και προσβλητική συμπεριφορά που επέδειξαν οι αστυνομικοί υπάλληλοι στο πρόσωπό του, λόγω του ότι αυτός βρισκόταν σε δεινή οικονομική κατάσταση και δεν είχε τη δυνατότητα να ανταπεξέλθει ούτε στις δαπάνες που απαιτούσαν οι βιοτικές ανάγκες, τόσο οι δικές του όσο και της οικογένειάς του.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, ο άτυχος νεαρός μέσα στην απελπισία του για την αδικία που βίωνε, αποφάσισε να αυτοπυρποληθεί, εκφράζοντας έτσι τη δυσαρέσκειά του έναντι στη λειτουργία που είχε το κράτος προς τους πολίτες. Για να διαμαρτυρηθούν για τον άδικο θάνατο του συγκεκριμένου ατόμου, ο οποίος επήλθε εξαιτίας της απαράδεκτης και παράνομης λειτουργίας των διοικητικών λειτουργιών του εν λόγω κρατικού μηχανισμού, οι συμπολίτες του έκαναν διαδηλώσεις.

Το κράτος, προσπάθησε με κάθε μέσο να καταστείλει τις δίκαιες διαδηλώσεις των πολιτών οι οποίες όμως δεν ήταν αναίμακτες. Ο πρόεδρος της Τυνησίας Μπέν Αλί, μετά τον θάνατο του άτυχου Μοχάμεντ, εγκατέλειψε την χώρα. Η Επανάσταση αυτή με τις συνεχόμενες εξεγέρσεις σε όλο τον Αραβικό χώρο, είχε σκοπό την μεταβολή και την πτώση των περισσότερων ισόβιων ηγετών. (mixanitouxronou)

Εικόνα 1:Μοχάμεντ Μπουαζίζι

Όπως και έγινε στις παρακάτω χώρες στην Λιβύη, με τον Μουαμάρ Καντάφι και στην Αίγυπτο με τον Χόσνι Μουμπάρακ. (mixanitouxronou)

Βέβαια ήταν αναμενόμενο πως μια τέτοια κατάσταση δεν θα άφηνε ανεπηρέαστα τα υπόλοιπα γειτονικά κράτη. Στη Συρία όλα ξεκίνησαν στην πόλη Ντεράα, τον Φεβρουάριο του 2011 από ένα σύνθημα, το οποίο έγραψε ο έφηβος Μουαουίγια Σιασνέχ και η παρέα του στον τοίχο ενός σχολείου «Σειρά σου,γιατρέ». Το σύνθημα αυτό είχε φυσικά αποδέκτη τον πρόεδρο της χώρας, τον Μπασάρ Αλ Άσαντ που είναι και Γραμματέας του κόμματος Μπάαθ. Ο λόγος που χαρακτηρίστηκε με αυτή την ιδιότητα είναι ότι πριν αναλάβει την εξουσία σπούδασε ιατρική, το 2000 ανέλαβε την εξουσία, λόγω ότι ο πατέρας του απεβίωσε. (Κουρουπάκη , CNN Greece, 2018)

1.3 Η εξέλιξη της λαϊκής εξέγερσης και πως μετατράπηκε σε εμφύλιο από το 2011-2014.

2011 Φεβρουάριος – Ιούνιος:

Όλα ξεκίνησαν τον Φεβρουάριο στην πόλη Ντεράα με το σύνθημα των νεαρών εφήβων. Βέβαια η ομάδα αυτών των εφήβων δεν γνώριζε τι θα επακολουθούσε λίγες ώρες μετά την πράξη τους. Αυτό γίνεται αντιληπτό και από μια πρόσφατη συνέντευξη του Μουαουίγια: *«Βλέπαμε τις εξεγέρσεις σε Τυνησία και Αίγυπτο κι έτσι πήραμε το θάρρος να γράψουμε το συγκεκριμένο σύνθημα. Όμως ήταν περισσότερο μία πλάκα, δεν φανταστήκαμε ποτέ ότι θα μπορούσε να οδηγήσει σε αντίστοιχη εξέγερση στη Συρία»*. (Κουρουπάκη, CNN Greece, 2018)

Η μυστική αστυνομία της Συρίας Μουκχαραμπατ προχώρησε στη σύλληψη τους, μια κίνηση που δεν άφησε τους συμπολίτες τους ασυγκίνητους και προχώρησαν σε μαζικές διαδηλώσεις για την απελευθέρωση των νεαρών εφήβων. Μετά από ένα διάστημα ενός μήνα περίπου αφέθηκαν ελεύθεροι οι νεαροί, οι οποίοι έφεραν σημάδια κακοποίησης και οι συμπολίτες τους βγήκαν πάλι στους δρόμους για να εκφράσουν την δυσαρέσκεια τους. Για αυτό τον λόγο στις 15 Μαρτίου έγιναν διαδηλώσεις και σε άλλες περιοχές όπως στη Δαμασκό, στη Χομς και στην Ιντλίμπ αλλά αυτή την φορά οι διαδηλώσεις όμως πήραν άλλη τροπή.

Το καθεστώς όπως ήταν αναμενόμενο προσπάθησε να καταστείλει τις διαδηλώσεις με συλλήψεις, βασανιστήρια ακόμα και πυροβολισμούς με αποτέλεσμα η βία να φέρει βία και να επακολουθήσει μια πιο γενικευμένη εξέγερση που μετατράπηκε σε πόλεμο. Παράλληλα ο πρόεδρος δίνει ελπίδες αφενός για μια νέα πολιτική μεταρρύθμιση, και αφετέρου ελέγχει την σκληρή κυβερνητική καταστολή των διαδηλωτών.

Τον Μάιο στρατιωτικά άρματα απεσταλμένα από την κυβέρνηση κινούνται εναντίων των διαδηλωτών στη Ντεράα, τα περίχωρα της Δαμασκού και της Χομς, η οποία έχει μετατραπεί στο κέντρο της εξέγερσης. Η αντιπολίτευση κάνει έκκληση για γενική απεργία, η οποία δεν βρήκε έδαφος από τους πολίτες της Δαμασκού και τους πολίτες της περιοχής στο Χαλέπι «Συρία». Τον Ιούνιο τα κυβερνητικά άρματα κινούνται προς την πόλη Τζιόρ Αλ Σούγκουρ και την πολιορκούν. Ως αποτέλεσμα δημιουργήθηκε ένα περιβάλλον που μιλούσαν τα όπλα και σιωπούσαν οι νόμοι. Κατά συνέπεια αυτή η μαζική λαϊκή εξέγερση προκάλεσε την αυξανόμενη διεθνή κατακραυγή όπου Ευρώπη και οι ΗΠΑ επιτάσσουν κυρώσεις. (Τσαρλς, 2016)

2011 Ιούλιος – Οκτώβριος:

Τον Ιούλιο, στη Χάμα απαριθμούνται πάνω από 100 νεκροί διαδηλωτές από τις Συριακές δυνάμεις ασφαλείας. Η Αμερικανίδα υπουργός εξωτερικών κάνει μια ηχηρή δήλωση για τον πρόεδρο Άσαντ, ο οποίος με τις εξελίξεις χάνει την νομιμοποίηση του. Η άγρια καταστολή του καθεστώτος οδηγεί την αντιπολίτευση στο να οργανωθεί και να στρατιωτικοποιηθεί.

Τον Ιούλιο, οι λιποτάκτες του στρατού ιδρύουν το Ελεύθερο Συριακό Στρατό (Free Syrian Army, FSA). Τον Οκτώβριο, ορισμένες οργανώσεις της αντιπολίτευσης ενώνονται και δημιουργούν το Συριακό Εθνικό Συμβούλιο (Syrian National Council, SNC). Ο σκοπός του είναι η ανατροπή του προέδρου Άσαντ με χρονοδιάγραμμα έξι μήνες για την ανατροπή του. Εν τω μεταξύ ολόκληρες πόλεις έχουν ισοπεδωθεί και το ανθρώπινο κόστος συνεχώς αυξάνεται. Οργανισμοί, όπως ο ΟΗΕ με το Συμβούλιο Ασφαλείας, καταδικάζει τη χρήση βίας και την εκτεταμένη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων απέναντι στον άμαχο πληθυσμό από τις συριακές δυνάμεις αλλά η Κίνα και η Ρωσία ασκούν βέτο σε ψήφισμα που απειλεί με κυρώσεις. (Τσαρλς, 2016)

2011 Νοέμβριος – Δεκέμβριος:

Η Συρία αποβάλλεται από τον Αραβικό Σύνδεσμο και προσάπτει κυρώσεις. Η Γαλλία κάνει έκκληση στη Δύση για στρατιωτική επέμβαση, ενώ η Ρωσία συνεχίζει να εφοδιάζει με εξοπλισμό το καθεστώς. Έπειτα η ένοπλη σύγκρουση μεταξύ FSA και το κυβερνητικό στρατού δημιουργεί ένα κλίμα κυρίαρχης δύναμης επί του Συριακού εδάφους. Τον Νοέμβριο ο FSA είχε οργανώσει μια μεγάλη στρατιωτική βάση κοντά στη Δαμασκό. Τον Δεκέμβριο, η αντιπολίτευση κατηγορεί το καθεστώς, για την ανατίναξη δυο αυτοκινήτων με εκρηκτικά και έχει ως αποτέλεσμα το θάνατο 44 ανθρώπων. Η συριακή κυβέρνηση και αργότερα Αμερικανοί αξιωματούχοι υποδεικνύουν την Αλ Κάιντα (τρομοκρατική οργάνωση). Ο Αραβικός Σύνδεσμος αποστέλλει παρατηρητές στη Συρία. (Τσαρλς, 2016)

2012 Ιανουάριος – Απρίλιος:

Το διάστημα αυτό του Ιανουαρίου, η αποστολή παρατηρητών του Αραβικού Συνδέσμου αποχωρεί, επισημαίνοντας την αυξανόμενη βία. Επιπλέον πρωτοεμφανίζεται την ίδια περίοδο μια νέα στρατιωτική φράξια, η οποία συνδέεται με την Αλ Κάιντα και το Μέτωπο αλ Νούρσα. Ο επικεφαλής Αϊμάν αλ Ζαουάχρι της Αλ Κάιντα, μέσω ενός βίντεο, καλεί τους σουνίτες μουσουλμάνους να υποστηρίξουν την συριακή επανάσταση. Ο ΟΗΕ και πιο συγκεκριμένα η Γενική Συνέλευση, έπειτα από ψηφοφορία, επικαλείται την παραίτηση του Ασάντ.

Εν τω μεταξύ έχει δημιουργηθεί η ομάδα φίλων της Συρίας, η οποία αρχικά αποτελούταν από 60 χώρες και έπειτα ξεπέρασε τις 100. Η ομάδα φίλων της Συρίας αποφασίζει ότι το SNC (Συριακό Εθνικό Συμβούλιο) θα εκπροσωπεί νόμιμα τη Συρία. Ο ΟΗΕ και ο Αραβικός Σύνδεσμος ορίζει ειδικό απεσταλμένο τον Κόφι Ανάν, πρώην γενικό γραμματέα του ΟΗΕ. Οι εχθροπραξίες εξελίσσονται ανάμεσα στον κυβερνητικό στρατό και στο FSA με σκοπό ποιά θα κυριαρχήσει, ώστε να έχει τον έλεγχο στις μεγαλουπόλεις της Συρίας.

Οι «Φίλοι της Συρίας» υποστηρίζουν πως θα ενισχύσουν οικονομικά τις δυνάμεις της αντιπολίτευσης. Παράλληλα η Σαουδική Αραβία και οι χώρες του Κόλπου ανακοινώνουν την δημιουργία ενός νέου Ταμείου, του οποίου τα έσοδα του θα έχουν παραλήπτη το FSA. Ο ρόλος του Κόφι Ανάν φαίνεται αναποτελεσματικός διότι παρόλο την ανακωχή δεν ανακόπτονται τα βίαια δρώμενα. (Τσαρλς, 2016)

2012 Μάιος-Ιούλιος:

Η χρήση βαρέων όπλων στην Χούλα καταδικάζεται από το Συμβούλιο Ασφαλείας , διότι υπήρχαν δεκάδες θύματα άμαχου πληθυσμού. Ο χαρακτηρισμός εμφυλίου πολέμου δίνεται από την Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, για να περιγράψει την γενική κατάσταση που επικρατεί στη Συρία. Στις πόλεις Ιντλίμπ, Δαμασκό, Ντέιρ αλ Ζορ, Χόμς, Χάμα και Ντεράα υπήρξαν βίαιες μάχες. Για παράδειγμα, στη Δαμασκό οι επαναστατικές δυνάμεις ανατίναξαν το κτίριο της Εθνικής Ασφάλειας, με αποτέλεσμα να υπάρξουν τραυματίες και νεκροί. Ανάμεσα στους νεκρούς ήταν ο υπουργός και υφυπουργός Άμυνας.

Ακόμα στο Χαλέπι ισχυρές μάχες εξελίσσονται όταν οι οργανώσεις της αντιπολίτευσης ανατινάσσει το στρατηγείο των κυβερνητικών δυνάμεων ασφάλειας. Οι συριακές δυνάμεις οργανώνονται και στην αεροπορία και στην ξηρά, ώστε να επιτεθούν στο Χαλέπι κατά των ανταρτών. (Τσαρλς, 2016)

2012 Αύγουστος- Οκτώβριος:

Σύμφωνα με την συριακή κυβέρνηση επιτρέπεται στους Κούρδους να ελέγχουν ένα μεγάλο μέρος των κουρδόφωνων περιοχών στη Βορειοανατολική Συρία. Ο ΟΗΕ στη Γενική Συνέλευση μέσω ψηφίσματος καταδικάζει τη χρήση βαρέων όπλων από τον Άσαντ στη Δαμασκό και στο Χαλέπι. Ακόμα υψηλόβαθμα στελέχη της κυβέρνησης απομακρύνονται. Η αυξανόμενη βία απομακρύνει τα Ηνωμένα Έθνη από το Χαλέπι. Ο Κόφι Ανάν παραιτείται από τη θέση του διεθνούς απεσταλμένου και αντικαθίσταται από τον Λακντάρ Μπραχίμι Αλγερινό διπλωμάτη και πρώην υπουργό Εξωτερικών. Το FSA δημιουργεί σφοδρή επίθεση στο Χαλέπι, με αποτέλεσμα να καταστραφεί ένα μεγάλο μέρος της ιστορικής αγοράς της πόλης και το αρχαίο τζαμί Ουμαγιάντ. Ο υπουργός Εσωτερικών Κλίντον παύει να αναγνωρίζει το SNC, διότι η στάση του δεν μεριμνούσε κατάλληλα τα συμφέροντα της χώρας, με σκοπό να την στηρίξει. (Τσαρλς, 2016)

2012 Νοέμβριος-Δεκέμβριος:

Οι οργανώσεις της συριακής αντιπολίτευσης, ιδρύουν τον Εθνικό Συνασπισμό των Συριακών Επαναστατικών και Αντιπολιτευόμενων Δυνάμεων, στον οποίο συμπεριλαμβάνεται και η SNC. Οι ΗΠΑ υποστηρίζουν ότι το Μέτωπο Νούρσα είναι τρομοκρατική οργάνωση. Αντίθετα η Τουρκία διαφωνεί με τον χαρακτηρισμό αυτό. Οι ΗΠΑ θεωρούν ότι ο Άσαντ χρησιμοποιεί πυραύλους Σκούντ.

Επίσης, οι ΗΠΑ συμφωνούν με την Τουρκία, τη Γαλλία, τη Βρετανία και τις χώρες του Κόλπου να αναγνωρίσουν επίσημα ως νόμιμο εκπρόσωπο τον Εθνικό Συνασπισμό στη Συρία. Οι δυνάμεις της αντιπολίτευσης μέσα σε αυτό το διάστημα έχουν δημιουργήσει μια δύναμη , τόσο ηχηρή ώστε να ελέγχουν ένα μεγάλο μέρος στη Δαμασκό. (Τσαρλς, 2016)

2013 Ιανουάριο-Απρίλιο:

Ο πρόεδρος Μπασάρ Αλ Άσαντ απορρίπτει το διεθνές αίτημα να παραιτηθεί. Ενώ, Οι σφοδρές μάχες συνεχίζονται στο εσωτερικό της Συρίας. Από την άλλη, Οι ΗΠΑ και η Βρετανία αποφασίζουν να σταματήσουν την στρατιωτική βοήθεια απέναντι στις δυνάμεις της αντιπολίτευσης λόγω της κατάληψης της Ράκα. Ο συριακός στρατός και ο Χεζμπολάχ δημιουργούν μια στρατιωτική επιχείρηση, με σκοπό να καταλάβουν την πόλη Κούσειρ. Τον Απρίλιο ο Αμπντού Μπάκρ αλ Μπαγκντάντι, αυτοανακηρύχθηκε χαλίφης της Αλ Κάιντας του Ισλαμικού κράτους και συνενώνει τις οργανώσεις του Ιράκ και στο Λεβάντε. Ο ηγέτης αυτός δημιούργησε μια οργάνωση η ISIS ή Τζιχαντιστές, με στόχο ένα ενιαίο Ισλαμικό κράτος της Συρίας και Ιράκ, παραφράζοντας τον ισλαμικό νόμο και κάνοντας τον ακόμα πιο σκληρό. (Τσαρλς, 2016)

2013 Μάιος-Αύγουστος:

Οι νεκροί ανέρχονται στους 80.000 σύμφωνα με στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών. Οι υπουργοί Εξωτερικών της Ε.Ε. αποφασίζουν να τερματίσουν το εμπάργκο των όπλων απέναντι στους αντάρτες της. Παρόλα αυτά μεγάλη στρατιωτική νίκη πετυχαίνει η κυβέρνηση καταλαμβάνοντας την Κουσείρ. Οι δυνάμεις των ισλαμιστών μαζί με το Μέτωπο Νούσρα και το ISIS οργανώνουν σφοδρή επίθεση στην επαρχία Λατάκια.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ομπάμα υποστηρίζει ότι εάν το Κογκρέσο του δώσει την έγκριση θα βομβαρδίσει την Συρία. Η αντιπολίτευση μέσω της στρατιωτικής δύναμης που έχει, κατέλαβε το στρατιωτικό αεροδρόμιο στο Χαλέπι, το οποίο εφοδιάζει το καθεστώς και τις πόλεις Αρίχα και Χανασίρ. Εν τω μεταξύ, στις 21 Αυγούστου το βρετανικό κοινοβούλιο καταψηφίζει, την χρήση χημικών όπλων. Λίγες ημέρες μετά, στις 30 του μήνα, η πρόταση του βρετανού πρωθυπουργού Ντεϊβιντ Κάμερον να υπάρξει στρατιωτική επέμβαση, απορρίφθηκε σύμφωνα με 332 ψήφους κατά και 220 υπέρ. Τέλος ένα θλιβερό γεγονός κλείνει το μήνα του Αυγούστου. Ο αποκεφαλισμός του αμερικάνικου δημοσιογράφου Τζέιμς Φόλεϊ από την ISIS. (Τσαρλς, 2016)

2013 Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος:

Η αμερικανική διοίκηση τελικά αναιρεί την απόφαση της να επιτεθεί στη Συρία. Στη Δαμασκό, οι Επιθεωρητές των Ηνωμένων Εθνών γνωστοποιούν τη χρήση χημικών όπλων. Η χριστιανική πόλη Μααλούλα καταλαμβάνεται από Δυνάμεις της αντίστασης αλλά γρήγορα την ανακαταλαμβάνει ο συριακός στρατός. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ απαιτεί την καταστροφή του χημικού οπλοστασίου της Συρίας. Τον Οκτώβριο ο Άσαντ επιτρέπει να αρχίσει η διαδικασία από τους διεθνείς επιθεωρητές. (Τσαρλς, 2016)

2014 Ιανουάριος-Μάιος:

Το Ισλαμικό Μέτωπο με αντάρτικες ομάδες σαλαφιστών και τον FSA, ακόμα και το Μέτωπο Νούσρα επιτέθηκαν κατά του ISIS. Η αρμένικη πόλη της Συρίας Κεσάμπ κατακτήθηκε και από τους FSA και από τους Τζιχαντιστές. Η Τουρκία αποκαλεί το Μέτωπο Νούσρα τρομοκρατική οργάνωση, διότι πιέζουν οι Αρμένιοι αλλά και η διεθνής κατακραυγή.

Ακόμα μετά από έναν μήνα ο συριακός στρατός εκδιώκει τους τζιχαντιστές, ώστε να επιστρέψουν οι κάτοικοι. Στη Γενεύη πραγματοποιούνται ειρηνευτικές ομιλίες που συγκαλεί ο γενικός γραμματέας Μπαν Κι Μουν, οι οποίες δεν αποφέρουν κάποιο αποτέλεσμα. Στον ΟΗΕ το Συμβούλιο Ασφάλειας ζητάει από όλες τις εμπλεκόμενες δυνάμεις στην Συρία να σταματήσουν οι εχθροπραξίες ως επί το πλείστον απέναντι στον άμαχο πληθυσμό καθώς και η άρση των αυτοσχέδιων βομβών με βαρέλια σε κατοικούμενες περιοχές. Η κυβέρνηση κέρδισε την Χόμς μετά από τρία χρόνια μάχη, ενώ ο Λανκτάρ Μπραχίμι παραιτείται από τη θέση του ειδικού απεσταλμένου. (Τσαρλς, 2016)

2014 Ιούνιος-Αύγουστος:

Η οργάνωση ISIS συνεχίζει θηριωδίες πραγματοποιώντας μια νικηφόρα έκβαση στο Ιράκ και καταλαμβάνοντας τη Μοσούλη και το Tikρίτ. Στις προεδρικές εκλογές που έγιναν τον Ιούνιο, επανεξελέγει πρόεδρος ο Μοχάμαντ αλ Άσαντ του συριακού κοινοβουλίου, με 88,7% ψήφους, ως αποτέλεσμα κερδίζει μία τρίτη θητεία. Οι εκλογές διεξήχθησαν στις περιοχές της Συρίας που ακόμα ελέγχονται από την κυβέρνηση παρόλο τον εμφύλιο πόλεμο. Επίσης ο Άσαντ πριν ανακηρυχτεί το αποτέλεσμα ζήτησε από τους υποστηρικτές του να μην χρησιμοποιήσουν χημικά όπλα για να εκφράσουν την χαρά τους, όπως είχε γίνει το 2007 με αποτέλεσμα να διεξαχθούν επεισόδια.

Ο ΟΗΕ, από την άλλη, ορίζει ως ειδικό απεσταλμένο στην Συρία τον Στέφαν Ντε Μιστούρα. Η Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων καταδικάζει την επιδείνωση της κατάστασης στη Συρία και ως βάση το θέμα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Ακόμη, το Μέτωπο Νούσρα καταλαμβάνει το συνοριακό πέρασμα Κουνέιτρα. Ενώ η οργάνωση ISIS συνεχίζει τις θηριωδίες, συνεχίζοντας να σφαγιάζει κόσμο και απαγάγει γυναίκες που άλλες οι στρατιώτες τις βιάζουν ή τις εξαναγκάζουν σε γάμο.

Στις 14 Αύγουστου τα αμερικάνικα αεροσκάφη και οι Κούρδοι μαχητές καταφέρνουν να σταματήσουν την πολιορκία των τζιχαντιστών στο όρος Σιντζάρ. Ο Αμερικάνος πρόεδρος τόνισε ότι θα συνεχίσει τις αεροπορικές επιδρομές και κάλεσε τους ιρακινούς να συνενωθούν για να αποτρέψουν τον ισλαμικό κίνδυνο. Επιπρόσθετα οι αμερικάνοι εφοδιάζουν με στρατιωτικό εξοπλισμό τους Κούρδους. Το Ισλαμικό κράτος, στις 24 Αυγούστου καταφέρνει να καταλάβει το αεροδρόμιο Τάμπκα, στη βόρεια επαρχία Ράκα. Επιπλέον οι καταστροφές του Ισλαμικού κράτους πέρα από το ανθρώπινο κόστος συνεχίζουν και στον αρχαιολογικό

πολιτισμό της Συρίας και του Ιράκ, σε μνημεία που προστατεύονται από τον οργανισμό της Unesco. (Τσαρλς, 2016)

2014 Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος:

Η κουρδική πόλη Κομπάνι στη Συρία καταλήφθηκε από τους ISIS. Εν συνεχεία οι Κούρδοι προσπαθούν να απωθήσουν το Ισλαμικό κράτος με διεθνής αεροπορική υποστήριξη από το μεγαλύτερο μέρος της πόλης. Οι επιθέσεις του Ισλαμικού κράτους γίνεται από τις βάσεις τους στην Τουρκία. Το Ισλαμικό κράτος αποκεφαλίζει και τον Αμερικανό-ισραηλινό δημοσιογράφο Στίβεν Σότλοφ. Οι κυβερνητικές δυνάμεις καταφέρνουν να κερδίσουν όλες τις σημαντικές γραμμές ανεφοδιασμού στη πόλη.

Ακόμη, το Ισλαμικό κράτος συνεχίζει τις αποτρόπαιες πράξεις και αποκεφαλίζει τον Αμερικάνο Πίτερ Κάσινγκ , ο οποίος είχε έρθει για ανθρωπιστική αποστολή και διέθετε ιατρικές υπηρεσίες , καθώς και 15 ακόμα άτομα που ανήκουν σε σώματα συριακών δυνάμεων. Τον Δεκέμβριο είναι πλέον αποδεκτό από την αντιπολίτευση ότι δεν μπορεί να ανατρέψει τον Άσαντ. (Τσαρλς, 2016)

1.4 Χαρακτηριστικά που οδήγησαν σε εμφύλια διαμάχη στη Συρία

Γενικά τα χαρακτηριστικά που οδήγησαν σε αυτή την εξέλιξη είναι το καθεστώς του κράτους, το οποίο είναι η δικτατορία. Οι πολίτες όπως ήταν αναμενόμενο κάποια στιγμή θα ξεσηκώνονταν γιατί η λειτουργία του κράτους δεν έδινε δικαιώματα και απλά ήταν ένα κομμάτι υποτελές μέσα στη χώρα. Σε αυτό συνέβαλαν φυσικά και τα ιδιόμορφα χαρακτηριστικά του κράτους, όπως η ανομοιογένεια και η πολυπολιτισμικότητα, τα οποία διαμορφώνουν ένα ιδιαίτερο κράτος που ενισχύει τον εμφύλιο πόλεμο.

Λόγω της ύπαρξης διαφορετικών εθνοτήτων και θρησκειών το κράτος λειτουργεί ως διαιρούμενο, με αποτέλεσμα αυτό να δημιουργήσει διχασμό ανάμεσα στους συμπολίτες και να μην υπάρχει μια κοινή γραμμή με αποτέλεσμα τα συμφέροντα να αντικρούονται. Η Κυβέρνηση και η αντιπολίτευση δεν έχουν βρει μια συμβιβαστική λύση , ώστε να ομαλοποιηθεί η κατάσταση του πολέμου. Ακόμα η εξωτερική βοήθεια που δέχεται η Συρία ενισχύει τη βία και ακόμα προσθέτει πολέμους δια αντιπροσώπων στην εσωτερική της σύγκρουση. Συνοψίζοντας όλοι οι παραπάνω λόγοι συνέβαλαν στο να δημιουργηθεί ένα

κλίμα ασφυκτικό για τους πολίτες και οι μεταξύ τους διενέξεις οδήγησαν στην επιλογή της φυγής. Η φυγή αυτή δεν έγινε σε όλες τις περιπτώσεις οργανωμένα και με νόμιμα μέσα διότι οι καταστάσεις δεν το επέτρεπαν πάντα.

Αρχικά οι σύριοι πολίτες ξεκίνησαν να μετακινούνται σε γειτονικά κράτη όπως στο Λίβανο, την Ιορδανία, το Ιράκ και την Αίγυπτο. Έπειτα οι Σύριοι επέλεξαν με άνομα μέσα να διαφύγουν στην Ευρώπη και γενικά όπου μπορούσαν για να διασωθούν από τον πόλεμο, κάνοντας το «επικίνδυνο ταξίδι» για την Ευρώπη . Όσον αφορά την νομιμότητα και την ανομία είναι δυο όροι που κατά την διάρκεια του πολέμου συγχέονται οι έννοιες και παύει η ισχύ τους μπροστά στις φρικαλεότητες και πόσο μάλλον μπροστά στην επιβίωση.

Η Ελλάδα βρέθηκε λόγω της γεωγραφικής της θέσης σε ένα σημείο που ήταν η "ανάσα" για το ταξίδι των Συρίων προσφύγων. Οι προσπάθειες που κατέβαλαν για να σωθούν ήταν μέγιστες και συμπεριλάμβαναν ρίσκο διότι υπήρχαν πολλές φορές προσπάθειες που κατέληξαν μοιραίες για τις ανθρώπινες ζωές τους.

Οι πρόσφυγες κατέφυγαν προς την Τουρκία , η οποία άνοιξε τα σύνορα της με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνει αρωγός στην επιτυχή μετακίνηση τους προς τα Ελληνικά νησιά, την Ιταλία για να βρουν ένα καταφύγιο για να συνεχίσουν και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες με καλύτερη οικονομική κατάσταση, ώστε να καταφέρουν να βρουν μια σχετική σταθερότητα για το δρόμο μιας καινούργιας αρχής στη ζωή τους.

1.5 Οι εξελίξεις στις ζωές των Συρίων

Στη συνέχεια του κεφαλαίου αυτού θα αναλυθούν οι καταγιστικές εξελίξεις χρονολογικά, που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στις ζωές των Σύριων.

2015- Η Ευρώπη βρίσκεται σε δυσχερή θέση καθώς πιέζεται από το μεγάλο κύμα των προσφύγων. Στην αρχή η Ουγγαρία ανοίγει ένα μέρος των συνόρων της και έπειτα κλείνει τα σύνορα της μαζί με την Σερβία, με αποτέλεσμα να αποτρέπει την πορεία των προσφύγων προς την Ευρώπη. Ακόμα το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα που προσφέρει τις παροχές του, στους πρόσφυγες στο Λίβανο και την Ιορδανία θα αναγκαστεί να μειώσει την προσφορά του, λόγω της έλλειψης χρηματοδότησης. Στις 3 Σεπτεμβρίου ένα από τα «επικίνδυνα ταξίδια» των Συρίων απέβη μοιραίο για το άτυχο παιδί Alan Kurdi, γεγονός το οποίο συγκλόνισε την παγκόσμια κοινότητα. Το άψυχο κορμάκι του παιδιού κείτεται στην ακρογιαλιά ξεβρασμένο από τα κύματα, προκάλεσε την διεθνή κατακραυγή για τον πόλεμο της Συρίας και τις επιπτώσεις του. Τέλος χιλιάδες σύριοι πρόσφυγες καταφθάνουν στην Ελλάδα.

2016- Οι Αμερικάνοι και οι Ρώσοι αντιπρόσωποι προσπαθούν να διαπραγματευτούν μια προσωρινή παύση των εχθροπραξιών, με σκοπό να σταλθεί ανθρωπιστική βοήθεια στον άμαχο πληθυσμό που πλήττετε από τις καταστροφές του μακροχρόνιου πολέμου στη Συρία. Η Ιορδανία αποφασίζει να κλείσει τα σύνορα της προς τους συριακούς πρόσφυγες , εξαιτίας μιας βομβαρδιστικής επίθεσης, με αποτέλεσμα χιλιάδες σύριοι πρόσφυγες να μην καταφέρουν να προχωρήσουν στο εσωτερικό της Ιορδανίας και να αποκλειστούν. Η Συριακή κυβέρνηση ανακαταλαμβάνει την περιοχή Αλερσο από τους αντάρτες αλλά σε αυτό υπάρχει η δυσάρεστη εξέλιξη ότι ο άμαχος πληθυσμός πλήττεται από τα πυρά. Δυστυχώς καμία προσπάθεια δεν επιτεύχθηκε με επιτυχία ώστε να προστατευτούν οι πολίτες. Επίσης, στην περιοχή της Μαντάγιας (Συρία) κάνουν έκκληση οι γιατροί και οι εθελοντικές οργανώσεις γιατί υπάρχουν πολλά κρούσματα από αυτοκτονίες παιδιών , που δεν διστάζουν να βάλουν τέλος στην ζωή τους λόγω των φρικαλεοτήτων που ζουν καθημερινά. (Κουρουπάκη , CNN Greece, 2016)

2017- Τα δρώμενα στην Συρία απειλούν συνεχώς την ασφάλεια των πολιτών της. Για τον λόγο αυτό τον Μάρτιο περισσότεροι από 5 εκατομμύρια άνθρωποι επιχείρησαν να φύγουν. Σε μία επίθεση τοξικών αερίων, 58 άνθρωποι χάνουν την ζωή τους. Οι G20 συμφωνούν στο να σταματήσουν την χρήση πυρών, στην νοτιοδυτική πλευρά της Συρίας. Οι εχθροπραξίες συνεχίζονται στη Ντάρα, στην αρ-Ράκκα, στη Χομς, στη Χαμα και στην πόλη Ντειρ αλ-Ζορ. Συνεπώς ο χρόνος όσο και εάν περνάει δεν ομαλοποιείται η κατάσταση στην Συρία και οι πολίτες έχουν σαν διέξοδο την διαφυγή από αυτό το πεδίο συνεχόμενων συρράξεων.

2018- Ο πόλεμος συνεχίζεται παρόλο τις διεθνής συμφωνίες για πάυση. Η ανθρωπιστική βοήθεια είναι περιορισμένη εξαιτίας της έλλειψης ασφάλειας και 2,9 εκατομμύρια άνθρωποι παραμένουν σε δύσκολα δυσπρόσιτες περιοχές, όπου η ιατρική βοήθεια δεν παρέχεται σε καθημερινή βάση.

2019- οι πρώτοι μήνες του χρόνου βρίσκουν την Σύρια να πλήττεται από κλιματικά φαινόμενα και κυρίως επηρεάζει τους κατοίκους περιοχών που σε ακατάλληλα καταλύματα, στις οποίες κυριαρχούν ισχυρές πλημμύρες. Τον Μάρτιο συμπληρώνεται ο ένατος χρόνος από την έναρξη του εμφυλίου πολέμου. (worldvision)

1.6 Οι οργανισμοί που συνέβαλαν στην επανένταξη των προσφύγων

Στην Ελλάδα υπήρξαν πολύ σημαντικοί οργανισμοί που συνέβαλαν στην εγκατάσταση των προσφύγων και είχαν αρκετές δυσκολίες για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Αυτοί προσπάθησαν να επιφέρουν μία ομαλοποίηση και αρμονία στην επανένταξη των προσφύγων. Στην συνέχεια της πτυχιακής εργασίας θα αναφερθούν οι ρόλοι και οι δράσεις του κάθε οργανισμού, διότι η χώρα που φιλοξενεί άτομα που έχουν πληγή από τον πόλεμο, φέρει μεγάλη ευθύνη για την ολική αποκατάσταση τους με όσο το δυνατόν κατάλληλες μεθόδους και παροχές. Το δύσκολο αυτό έργο επιτυγχάνεται βέβαια καλύτερα και μέσα από το ανθρωπινό δυναμικό που εθελοντικά παρέχει την στήριξη του.

Γιατροί Χωρίς Σύνορα

1. Στην Ελλάδα από το 1996 παρέχει ιατρική και ανθρωπιστική βοήθεια σε αιτούντες άσυλο.
2. Το 2014, διευρύνθηκε η δράση τους στα νησιά και στην ηπειρωτική χώρα της Ελλάδος για να καλύψουν τις ανάγκες των αιτούντων άσυλο.
3. Το 2016, οι ιατρικές ομάδες της προσφέρουν υπηρεσίες που περιλαμβάνουν τη βασική φροντίδα υγείας, θεραπεία για χρόνια νοσήματα, φροντίδα σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, φυσικοθεραπεία, ατομικά και και ομαδικά/οικογενειακή κλινική ψυχολογική φροντίδα καθώς και ψυχιατρική φροντίδα, παράλληλα με ένα πακέτο κοινωνικής στήριξης.
4. Τέλος παρέχουν υπηρεσίες στο κέντρο της Αθήνας, στη Λέσβο, στη Χίο και στην ευρύτερη περιοχή του Έβρου. (msf, 2018)

ΟΗΕ

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες έχει τις εξής ευθύνες-αρμοδιότητες:

1. Να διασφαλίσει στο κάθε άτομο άσυλο και ασφάλεια σε μια άλλη χώρα , με την προοπτική ότι κάποια στιγμή θα επιστρέψει στην πατρίδα του, εφόσον είναι δυνατό, να ενταχθεί στη χώρα ασύλου ή να επανεγκατασταθεί σε Τρίτη χώρα.
2. Όσο μια κατάσταση εκτοπισμού συνεχίζεται προσφέρει βοήθεια έκτακτης ανάγκης παρέχοντας πρόσβαση σε καθαρό νερό, συνθήκες υγιεινής και ιατρική φροντίδα.
3. Παρέχει καταλύματα, κουβέρτες, είδη οικιακής χρήσης και κάποιες φορές φαγητό.
4. Στηρίζουν τη μεταφορά και προσφέρουν πακέτα βοήθειας στους ανθρώπους που επιστρέφουν στην πατρίδα τους.
5. Υλοποιούν προγράμματα δημιουργίας εισοδήματος για όσους επανεγκαθίστανται σε τρίτες χώρες. (unhcr, 2018)

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

- Μη Κυβερνητική Οργάνωση, η οποία δραστηριοποιείται από το 1989 στο χώρο του ασύλου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα.
- Ιδρύθηκε από την Χάρη Μπρισίμη και άλλους 20 συμπολίτες της, με στόχο την προάσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων στην Ελλάδα.
- Το ΕΣΠ είναι Σωματείο αναγνωρισμένο ως Ειδικώς Φιλανθρωπικό, περιλαμβάνεται στα Μητρώα των αρμόδιων Υπουργείων έχει Συμβουλευτική Ιδιότητα στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (ECOSOC)
- Το 2001 και είναι επιχειρησιακός εταίρος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR).
- Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για Πρόσφυγες και Εξόριστους (ECRE) από το 1991.
- Μέλος του Ευρωπαϊκού Προγράμματος για τα Παιδιά που έχουν Χωριστεί από τις οικογένειες τους (SCEP) .
- Συμμετέχει και στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) από το 1999.
- Το 2005 το ΕΣΠ βραβεύτηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κάρλο Παπούλια, ως «Νησίδα Ποιότητας Συλλογικής Δράσης», για την προσφορά του στην παραγωγή εθελοντικού και πρωτοποριακού κοινωνικού έργου ποιότητας στη χώρα μας.
- Καθημερινά υποδέχεται και παρέχει δωρεάν νομικές και κοινωνικές συμβουλές και υπηρεσίες σε πρόσφυγες και σε ανθρώπους που προέρχονται από τρίτες χώρες και δικαιούνται διεθνή προστασία στη χώρα μας.
- Ειδικό βάρος δίνει στις πιο ευάλωτες περιπτώσεις, όπως είναι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα θύματα trafficking, κ.ά. Απώτερος στόχος είναι η προστασία αλλά και η ομαλή ένταξή τους στη χώρα μας.

- Οι υπηρεσίες τους παρέχονται στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τον Έβρο (Ορεστιάδα, Αλεξανδρούπολη, Ροδόπη).
- Βέβαια και σε κάθε άλλο σημείο εισόδου στην Ελλάδα όταν υπάρχουν μαζικές αφίξεις ανθρώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας.
- Τέλος οι κυριότεροι πόροι του προέρχονται από Ευρωπαϊκά και Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, από Κοινωφελή Ιδρύματα αλλά και από εταιρείες ή ιδιώτες. (gcr, 2018)

PRAKSIS

- Ø Ο οργανισμός αυτός η ανεξάρτητη Μη Κυβερνητική Οργάνωση, με τη μορφή μη κερδοσκοπικού σωματείου, που έχει σαν κύριο στόχο τη δημιουργία, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης.
- Ø Οι ωφελούμενοι συνάνθρωποι από τη δράση της είναι Έλληνες άποροι, άστεγοι, ανασφάλιστοι, οικονομικοί μετανάστες, αιτούντες άσυλο / πρόσφυγες, ασυνόδευτα παιδιά, θύματα διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking), εκδιδόμενες, παιδιά του δρόμου, χρήστες ναρκωτικών ουσιών, roma, οροθετικοί (HIV/AIDS)/ PLWA, πάσχοντες σε ηπατίτιδα B, C, msm (men having sex with men), κρατούμενοι, αποφυλακισμένοι, Ελληνικές οικογένειες που πλήττονται από την οικονομική κρίση εξαιτίας της σύγχρονης οικονομικής πραγματικότητας και γενικότερα κάθε συνάνθρωπό που βιώνει κοινωνικό ή και οικονομικό αποκλεισμό και αποκλείεται από βασικά αγαθά.
- Ø Κύριος στόχος των προγραμμάτων και της δράσης, είναι η καταπολέμηση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και η υπεράσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους.
- Ø Αντικείμενο της αποτελούν ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής δράσης.
- Ø Ειδικότερα, η οργάνωση στοχεύει: στη δωρεάν παροχή κοινωνικών και ιατρικών υπηρεσιών, στους τομείς της θεραπείας, της πρόληψης, της εκπαίδευσης, της υγειονομικής υποδομής κ.λπ., στην προώθηση της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού, στην ανάπτυξη προγραμμάτων καταπολέμησης του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού ευπαθών πληθυσμιακών ατόμων και ομάδων, στη συνεργασία με φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Περιφερειών, στη δημιουργία δικτύων για την εξυπηρέτηση των αναγκών των ομάδων στόχου και την επίτευξη των σκοπών του σωματείου, στη συνεργασία με άλλες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, με σκοπό την ανάπτυξη διαλόγου με την Ελληνική κοινωνία, καθώς και με επίσημους κρατικούς φορείς.

Οι βασικές υπηρεσίες συγκεκριμένων προγραμμάτων είναι:

- ✓ άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- ✓ βασικές υπηρεσίες υγιεινής (ντους, κιτ υγιεινής, ρούχα κλπ.)
- ✓ ψυχολογική υποστήριξη

- ✓ κοινωνική υποστήριξη
- ✓ εργασιακή συμβουλευτική και προώθηση στην εργασία
- ✓ νομική συμβουλευτική
- ✓ οικονομική ενίσχυση σε συγκεκριμένα προγράμματα
- ✓ συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες
- ✓ στέγαση

Σε όλη την Ελλάδα γενικά δραστηριοποιείται και κυρίως στην Αττική, στην Κεντρική Μακεδονία, στο νησί της Λέσβου και στην περιοχή της Πάτρας. Ταυτόχρονα, με Ιατρικές Κινητές Μονάδες ταξιδεύουμε στα νησιά Βορείου Αιγαίου, στα Δωδεκάνησα, καθώς και στη Βόρειο Ελλάδα, Θεσσαλονίκη μέχρι Προμαχώνα κα πάντα ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν.

Η PRAKSIS έχει στην μεριμνά της το προσφυγικό φαινόμενο και για αυτό πραγματοποιεί εικοσιτετράωρη βοήθεια και πραγματοποιεί έκτακτες παρεμβάσεις. Ακόμα παρέχει επισιτιστική βοήθεια και ιατρική φροντίδα στους μετακινούμενους πληθυσμούς.

Τέλος να αναφερθούν οι εθελοντές και τα στελέχη, που βρίσκονται στην Ειδομένη, την Αθήνα και στα νησιά της Χίου, Σάμου, Λέσβου, Λέρου και Κω όπου ήδη ομάδες της PRAKSIS δραστηριοποιούνται προκειμένου όχι μόνο να περιθάλπουν/ επισιτίζουν και στεγάζουν προσωρινά αλλά και να προστατεύουν όλους αυτούς τους πληθυσμούς που βρίσκονται σε κίνδυνο και για να υπάρχει μια μαρτυρία διασφάλισης των βασικών και απαραίγραπτων δικαιωμάτων των ανθρώπων αυτών. (praksis, 2018)

Το κράτος προσπάθησε να ανταποκριθεί ταχύτητα και αποτελεσματικά στις πρώτες ανάγκες των προσφύγων. Οι ελληνικές αρχές ξεκίνησαν με την δημιουργία κέντρων φιλοξενίας, ώστε να διακόψουν τις αυτοσχέδιες κατασκευές καταλυμάτων από τους ίδιους σε πάρκα, πλατείες και μετρό. Οι μετακινήσεις τους ήταν πιο ασφαλείς σε αυτές τις υποδομές, οι οποίες αναβαθμίζονται για τις καταλληλότερες συνθήκες διαβίωσης. Η ροή των προσφύγων στον ελλαδικό χώρο ήταν σε μια στιγμή που το κράτος ήταν οικονομικά ασθενέστερο. Με αποτέλεσμα να μην της επιτρέπει την εξολοκλήρου μέριμνα απέναντι στους πρόσφυγες. Για αυτό πολύ σημαντικό ρόλο συνέβαλε το πρόγραμμα Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης για την Ένταξη και τη Στέγαση- ESTIA της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, η οποία συνεργάστηκε με το ελληνικό κράτος, την Τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες ΜΚΟ, για την επιτυχή παροχή στέγασης (διαμερίσματα , φιλοξενία σε οικογένειες και ξενοδοχεία). (estia.unhcr)

Η Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα οι κάτοικοι των νησιών έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο για την διάσωση και την διαμονή των προσφύγων, μέσα από αυτό το γεγονός φάνηκε το μεγαλείο της ανθρωπιάς τους . Ας σημειωθεί ότι η Ελλάδα εκείνη την περίοδο βρισκόταν σε οικονομική κρίση αλλά αυτό δεν στάθηκε ως εμπόδιο για να μείνει άπραγη είτε ατομικά είτε με κυβερνητικές οργανώσεις ή μη κυβερνητικές οργανώσεις. Το γεγονός αυτό έστειλε ένα ηχηρό μήνυμα, ότι τίποτα δεν είναι δεδομένο και ότι συνεχώς πρέπει να παλεύεις για ένα καλύτερο αύριο.

Κρίνεται αναγκαίο να αναφερθεί ότι σύμφωνα και με κοινωνιολογικές μελέτες στις σύγχρονες κοινωνίες που μπορεί να δεχτούν κύματα προσφύγων στα νέα μοντέλα πολυπολιτισμικότητας αυτή η κατάσταση αναδιαμορφώνει τις ιδεολογίες και τα πρότυπα με μοναδικό σκοπό την ομαλή συνύπαρξη των ετερόκλητων κοινωνικοπολιτισμικών ομάδων. Η πολυπολιτισμικότητα συνδέεται άρρηκτα και με τους κανόνες συμβίωσης μέσα σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. *«Μια κοινωνία της οποίας η πολιτική πρακτική στοχεύει στην ενδυνάμωση και τη διατήρηση της πολιτισμικής διαφορετικότητας χαρακτηρίζεται πολυπολιτισμική».* (Παρθένης, 2013)

Βέβαια τα περισσότερα δυτικοευρωπαϊκά κράτη θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν φιλελεύθερα, σύμφωνα πάντα με το γεγονός ότι υπάρχει η ατομική ελευθερία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η αυτονομία των πολιτών αλλά δεν είναι εύκολο να εναρμονιστούν τρόπον τινά η πολυπολιτισμικότητα και το εθνικό κράτος.

Το πιο αξιοσημείωτο είναι να αναφερθεί ότι η Ελλάδα είναι κοντά στα πρότυπα των δυτικοευρωπαϊκών φιλελεύθερων κρατών, τα οποία χαρακτηρίζονται για την πολυπολιτισμική πολιτική τους. Η Ελλάδα είναι ένα κράτος, το οποίο με την στάση του δείχνει την κατανόηση της αναγκαιότητας για την κοινωνική ενσωμάτωση αυτών των ατόμων. (Παρθένης, 2013) Επιπρόσθετα σύμφωνα με ποσοστά το γεγονός αυτό αποτελεί την μεγαλύτερη μαζική μετακίνηση, στην σύγχρονη ιστορία.

1.7 Πολιτιστικά μνημεία που καταστράφηκαν στην Συρία

Στη Συρία, η πολιτισμική κληρονομιά της άρχισε να χάνεται από το 2011, με την έναρξη του πολέμου. Το συριακό καθεστώς, οι αντάρτες και οι τζιχαντιστές συνέβαλαν στο να αφανιστεί ένα μεγάλο κομμάτι της ιστορίας. Απαριθμούνται περισσότερα από 900 μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι. Αξιοσημείωτο κρίνεται ότι κάποιοι περιλαμβάνονται στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς στην Unesco.

Το Ισλαμικό κράτος από το 2014 που ενισχύθηκε, έχει καταστρέψει πολλούς αρχαιολογικούς χώρους. Το Ισλαμικό κράτος υποστηρίζει ότι τα αγάλματα και τα μωσαϊκά είναι ειδωλολατρικά.

Με αποτέλεσμα το Ισλαμικό κράτος όταν κατέλαβε την Παλμύρα από το Μάιο του 2015 έως το Μάιο του 2016, διέπραξαν ολικές καταστροφές σε ναούς και κίονες. Ακόμα συνέχισαν βανδαλισμοί στην ανατολική Συρία τον αρχαιολογικό τόπο Τείλ Ατζάτζα. Επιπλέον υπήρχαν καταστροφές και λεηλασίες στην αρχαία βασιλική πόλη της Μάρι (Τελλ Χαρίρ) την Απάμεια, την ελληνιστική πόλη Ντούρας Ευρωπού και άλλες.

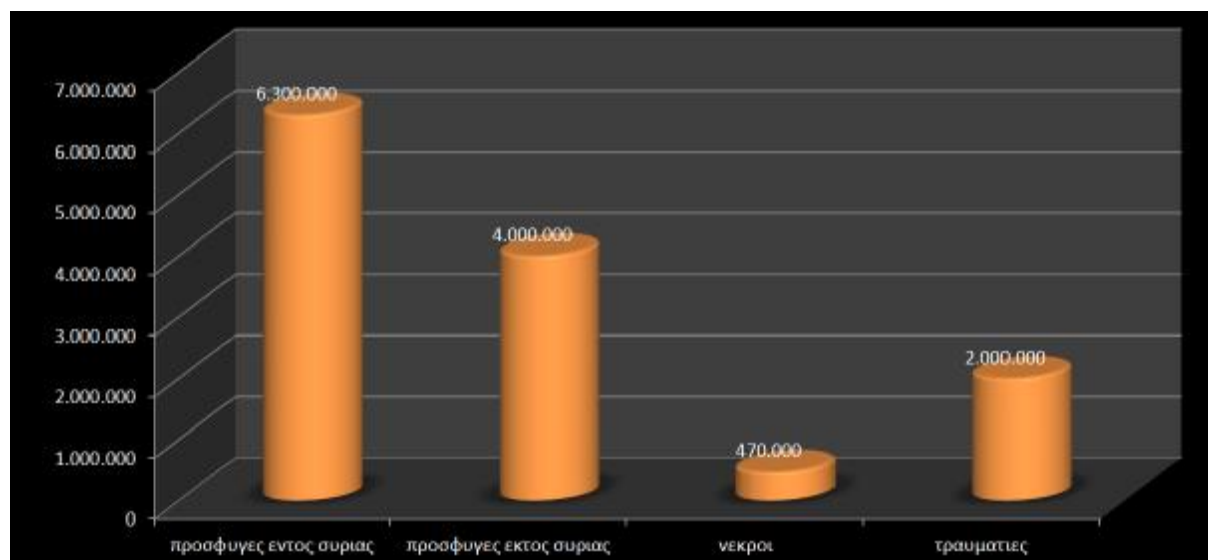
Όμως δεν είναι μόνο οι τζιχαντιστές υπαίτιοι για τα γεγονότα αυτά στα αρχαιολογικά μνημεία, διότι μεγάλο μέρος των καταστροφών προκλήθηκε από την χρήση χημικών όπλων στις μάχες. Στο Χαλέπι οι μιναρές του τεμένους των Ουμαγιάδων κατέρρευσε. Η Al Madina Souq η μεγαλύτερη σκεπαστή αγορά του κόσμου καταστράφηκε μερικώς από μια πυρκαγιά. Το Κρακ των Ιπποτών ή Crac des Chevaliers δυτικά στην πόλη Χομς υπέστη καταστροφές. Τέλος το διάσημο μουσείο με μωσαϊκά στη Μάαρετ αλ Νούμαν υπέστη ζημιές στη βορειοδυτική Συρία. (kathimerini, 2016)

1.8 Στατιστικά που παρουσιάζουν τις μετακινήσεις των προσφύγων και τις συνέπειες του εμφυλίου πολέμου.

(Γεωργακόπουλος, 2016)

Αρνητικές συνέπειες εμφυλίου πολέμου στα έτη 2014-2015-2016 (Στατιστικά)

(Γεωργακόπουλος, 2016)

2^ο Κεφάλαιο

2. Παρουσίαση προσφυγικού ζητήματος, σε εκθέσεις φωτογραφίας στην Ελλάδα.

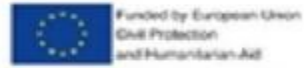
Παρόμοιες εκθέσεις φωτογραφίας όσον αφορά το προσφυγικό ζήτημα διαδραματίστηκαν και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας. Παρακάτω παρατίθενται αυτές οι εκθέσεις αναλυτικά.

1. **«Στου δρόμου τα μισά»:** του Ιωάννη Γρίβα, στη Θεσσαλονίκη. Σε αυτήν την έκθεση συμμετείχαν διάφορες ανθρωπιστικές οργανώσεις απλών πολιτών καθώς και οι ίδιοι οι πρόσφυγες. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στις 14-22 Ιουνίου στο Φουαγιέ του Κεντρικού Δημαρχείου της Θεσσαλονίκης, η διοργάνωση έλαβε χώρα από τον Δήμο Θεσσαλονίκης και το πρόγραμμα REACT στο οποίο ο Δήμος Θεσσαλονίκης συμμετείχε ως επικεφαλής του εταιρικού σχήματος στο πρόγραμμα αυτό.

Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες εκείνη τη περίοδο ο αριθμός των προσφύγων που είχαν αναγκαστεί να μεταναστεύσουν από τα σπίτια τους είχε φτάσει σε ανεξέλεγκτα επίπεδα. Το σύνολο ανερχόταν σε 65, 6 εκατομμύρια ανθρώπους, εκ των οποίων το 22,5 αφορούσε πρόσφυγες όπου παραπάνω από τα μισά ήταν παιδιά, και 10 εκατομμύρια Ιθαγενείς που είχαν στερηθεί τα βασικά δικαιώματα τα οποία τους αναλογούσαν όπως εργασία, ιατρική φροντίδα και ελευθερία μετακίνησης.

Σκοπός του προγράμματος REACT (Πρόγραμμα στήριξης έκτακτης ανάγκης για την ένταξη και τη στέγαση των προσφύγων “εστία”) : Είναι να συμβάλλει σε μία συνολική προσπάθεια από όλους τους πολίτες για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης στην Ελλάδα, για να μπορέσει να επιδιωχθεί η εγκατάσταση τους σε 830 θέσεις στέγασης σε ιδιωτικά διαμερίσματα και 28 θέσεις στο κέντρο αιτούντων άσυλο – « Φιλοξενείο» αυτών που δικαιούνται προστασία συμπεριλαμβανομένων χρηματικής ενίσχυσης, διερμηνείας, μεταφοράς, συνοδείας, υγείας και ψυχοκοινωνική στήριξη παιδιών με τη βοήθεια τοπικών και κυβερνητικών οργανώσεων .

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε με σκοπό την ευαισθητοποίηση όλων των πολιτών γύρω από αυτό το θέμα για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης. (Τσουκαλέλης, 2018)

(Τσουκαλέλης, 2018)

2. «Γυναίκες στους δρόμους της προσφυγιάς»: στο μετρό του συντάγματος. Πραγματοποιήθηκε με αφορμή τη παγκόσμια ημέρα της γυναίκας και διοργανώθηκε από την Γενική Γραμματεία Ισότητας των φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ), και του Κέντρου Ερευνών για θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι) για την 8η Μαρτίου, στο πλαίσιο των σχετικών εκδηλώσεων που διοργανώνουν καθ' όλη τη διάρκεια του μήνα Μαρτίου.

Η έκθεση διοργανώθηκε από Δευτέρα 7/3 έως 13/3 Κυριακή και είχε την υποστήριξη της από τις Σταθερές Συγκοινωνίες Α.Ε. (ΣΤΑ.ΣΥ.Α.Ε). Όλη αυτή η διοργάνωση της έκθεσης πρόκειται για συλλογική δουλειά εφτά φωτογράφων και φωτορεπόρτερ που εστιάζουν στα πρόσωπα των γυναικών στους δρόμους της προσφυγιάς τα οποία αγωνιούν σε μια πορεία ζωής και αξιοπρέπειας από τη Μ. Ανατολή και μέσω της Ελλάδας προς τη Β. Ευρώπη.

Σκοπός αυτών των ανθρώπων ήταν να αναδείξουν αυτά τα ταλαιπωρημένα πρόσωπα, ευαισθητοποιημένοι πάντα ότι το πρόβλημα αυτό δεν είναι οι πρόσφυγες αυτό κάθε αυτό, και να έχουμε όλοι το καθήκον αλληλεγγύης που μας αναλογεί στο καθένα ξεχωριστά για να μπορέσει να σταματήσει ο πόλεμος και η προσφυγιά. (sekse-eydap, 2016)

(sekes-eydap, 2016)

3. **«Οι πρόσφυγες στην Ευρώπη: Ελλάδα, γώρα υποδοχής»:** Μυτιλήνη και Ειδομένη, από το Φωτογραφικό Κέντρο Θεσσαλονίκης και τη Φωτογραφική εταιρεία Μυτιλήνης.

Η έκθεση αυτή διοργανώθηκε για πρώτη φορά στο Istituto Italiano di Cultura di Lima, στη Λίμα στο Περού. Στην Ελλάδα έγινε από το Φωτογραφικό Κέντρο Θεσσαλονίκης και τη Φωτογραφική εταιρεία Μυτιλήνης σε συνεργασία με τη Ελληνική Πρεσβεία στο Περού που τους έκανε τη πρόταση να διοργανώσουν αυτή την έκθεση. Ανταποκρίθηκαν άμεσα να υλοποιήσουν μια τέτοια έκθεση τα δύο φωτογραφικά αυτά σωματεία, τα οποία έχουν πλούσια δράση, και ένωσαν τις δυνάμεις τους σε μια κοινή φωτογραφική έκθεση με πρόθεση όχι να φανερωθεί η δυστυχία των προσφύγων όσο το ότι δεν μπορούν και αυτοί να μοιραστούν ειρηνικά τον κόσμο.

Η Μυτιλήνη και η Ειδομένη ήταν δυο εμβληματικοί σταθμοί για τους πρόσφυγες επί Ελληνικού Εδάφους και γι' αυτών των λόγω η έκθεση πραγματοποιήθηκε εκεί. Η Λέσβος, είναι ένα νησί του Αιγαίου Αρχιπελάγους «της πρώτης γραμμής», που εξ αιτίας της πολύ μικρής απόστασης του από τα Τουρκικά παράλια σήκωσε και σηκώνει το μεγαλύτερο βάρος υποδοχής των προσφύγων, και Ειδομένη η έξοδος από τον προσωρινό καταυλισμό στα βόρεια σύνορα της Ελλάδας.

Μυτιλήνη η υποδοχή, Ειδομένη η έξοδος γιατί αυτοί ήταν οι δύο βασικοί σταθμοί των προσφύγων στη μακρά πορεία τους από τη πατρίδα προς τη Κεντρική Ευρώπη, από το τόπο τους, τον πόλεμο και όλα τα δεινά, προς τον «ιδεατό» για κάποιο μόνιμο ή προσωρινό για τους περισσότερους, μέχρι να τελειώσει ο πόλεμος, τόπο εγκατάστασης.

Η έκθεση παρουσιάζει τους πρόσφυγες στη Μυτιλήνη μέσα από μια σειρά φωτογραφιών, οι οποίες μαρτυρούν την ιατρική περίθαλψη που ασκήθηκε στους ταλαιπωρημένους πρόσφυγες, όλες τις γραφειοκρατικές διαδικασίες εισόδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και καταλήγουν στην Ειδομένη, τον τελευταίο σταθμό φιλοξενίας επί Ελληνικού Εδάφους που δυστυχώς εξελέχθηκε σε κάτεργο, μετά το κλείσιμο των συνόρων για πρόσφυγες, με πρωτοβουλία των κρατών της Κεντρικής Ευρώπης, την άνοιξη του 2016 και μέχρι να μεταφερθούν σε δομές φιλοξενίας σε όλη τη Βόρειο Ελλάδα.

Στην έκθεση δεν χρησιμοποιήθηκε από τους φωτογράφους σε κάθε φωτογραφία ξεχωριστά υπότιτλος, γιατί θεώρησαν ότι θα χανόταν η πραγματική ουσία και ο θεατής δεν θα μπορούσε να βιώσει το αρχαίο ελληνικό ρητό που λέει: «Ενός κακού μύρια έπονται», και να νιώσει τα «δεινά» του πολέμου και ότι όλοι μας μπορεί να βρεθούμε ξαφνικά στην ίδια θέση.

Η έκθεση γίνεται στο πλαίσιο του μήνα της Ευρώπης, που διοργανώνεται στη Λίμα από τις Πρεσβείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής επιτροπής και συγκεκριμένα στο πλαίσιο του project «Europanovil» της EUNIC – Ένωση Ευρωπαϊκών Μορφωτικών Ινστιτούτων της Ε.Ε. (fem, 2017)

(fem, 2017)

4. **«CAESURA, όσο κρατάει μια ανάσα»:** του Δημήτρη Κουλαλού, υλοποιήθηκε στο Μουσείο Μπενάκη στο διάστημα 28 Μαρτίου έως 26 Μαΐου του 2019. Η έκθεση αποτυπώνει την μεταβατική κατάσταση των προσφύγων και των μεταναστών που έφτασαν στην Ελλάδα το 2015 και το 2016, έχοντας διασχίσει το Αιγαίο και κάνοντας αυτό το επικίνδυνο ταξίδι χωρίς να γνωρίζουν τι τους επιφυλάσσει το μέλλον.

Στη συνέχεια αποσαφηνίζεται ο όρος CAESURA, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε στον τίτλο και σημαίνει η σύντομη σιωπηλή παύση στη μέση ενός ποιητικού στίχου ή μιας μουσικής φράσης, μία κοπή ή ανάσα. Η έννοια του χρησιμοποιείται μεταφορικά στην έκθεση για να περιγράψει τον σιωπηλό ενδιάμεσο χρόνο ανάμεσα σε δύο περιόδους βίαιες και ταραγμένες : από την μία τη ζωή στην αφετηρία του ταξιδιού και από την άλλη τη ζωή στο «άγνωστο» πέρασ της διαδρομής.

Το τοπίο της CAESURA είναι ένα περιβάλλον μεταφορικό και ακαθόριστο για τους πρόσφυγες που έφτασαν στον ελληνικό τόπο, διότι σύμφωνα με τον δημιουργό της έκθεσης οι άνθρωποι είναι παγιδευμένοι σε έναν μεταβατικό και εφήμερο «ενδιάμεσο» χρόνο, αναδύουν μια διαφορούμενη αίσθηση ηρεμίας αλλά και ανησυχίας.

Σταδιακά η CAESURA έγινε μια συλλογή από προσωπικές αφηγήσεις και στιγμές ανθρώπων που ήθελαν να δηλώσουν ελεύθερα πια την νέα τους κατάσταση. Η επιλογή της φωτογραφίας είναι ένας αρωγός για τους ανθρώπους αυτούς να αποδείξουν ότι κατάφεραν να επιβιώσουν από το οδυνηρό αυτό ταξίδι τους, έφτασαν κοντά στην αθανασία μέσα από το οδυνηρό πέρασμα.

Η έκθεση προσπαθεί να αφαιρέσει τη μάσκα του πρόσφυγα και του μετανάστη, η οποία φέρει την ανωνυμία που τα μέσα μαζικής ενημέρωσης συνέβαλαν στην προβολή τους σαν μια στερεότυπη εικόνα του πόνου και της ταλαιπωρίας. Η CAESURA δεν επιδιώκει να έχει ιστορικό χαρακτήρα ή να παραθέσει πολιτικές απόψεις, έχει μια διαφορετική ματιά απέναντι στο κοινωνικό φαινόμενο του πρόσφυγα. Ο σκοπός της είναι να παρουσιάσει την κρίση των θεμελιωδών στοιχείων της ανθρώπινης φύσης που προκαλεί ο εκπατρισμός, για το ξεθεμελίωμα του εαυτού και τη διασάλευση της ταυτότητας, γι' αυτή την υπαρξιακή, τελικά, συνθήκη που ορίζει και σφραγίζει διά βίου τον φυγά, τον ξένο.

Τέλος η έκθεση, επικεντρώνεται περισσότερο στο υπαρξιακό παρά στο ιστορικό επίπεδο, δηλαδή αποτυπώνει τη γενική ταυτότητα του φυγά, εκείνου που προσπαθεί να αποδράσει, εκείνου που προσεταιρίζεται άλλες, ενδιάμεσες προσωρινές ταυτότητες και μιλά όχι μόνο για εκείνους που φωτογράφησε, αλλά κυρίως για όλους εκείνους που δεν φωτογράφησε, όλους εκείνους που σιωπηλοί, απογυμνωμένοι, παλεύουν να ανασυστήσουν έναν «εαυτό» από τα λίγα που τους έχουν απομείνει. (elculture, 2019)

(elculture, 2019)

3^ο Κεφάλαιο

3. Πρόταση εκθεσιακού σχεδιασμού για το Προσφυγικό Ζήτημα, μίας έκθεσης φωτογραφίας στο Πύργο Ηλείας.

Μια μουσειολογική πρόταση για την προσέγγιση του σύγχρονου προσφυγικού του 21ου αιώνα είναι μια περιοδική έκθεση που θα υλοποιηθεί με αφορμή την παγκόσμια ημέρα των προσφύγων, στις 20 Ιουνίου. Συνεπώς λόγω της ιδιαίτερης αυτής μέρας θα δημιουργηθεί μία έκθεση που θα αποτελείται από φωτογραφίες που θα χρησιμοποιηθούν ως κύρια μουσειακά εκθέματα και τη χρήση βίντεο που θα πλαισιώνει τον εκθεσιακό χώρο.

Ακόμα θα υπάρχει η θεατρική ομάδα που θα έχει μεγάλο ρόλο στο να επιτευχθεί η βιωματικότητα και η πορεία που θα υποκινείται από τους ίδιους τους ηθοποιούς. Με σκοπό την άμεση εναρμόνιση του κοινού στην εμπειρία ότι είναι συνοδοιπόροι στο ταξίδι των προσφύγων. Μέσα από αυτή την βιωματική εμπειρία ο εκάστοτε επισκέπτης θα μπορεί να κατανοήσει καλύτερα την χρονολογική, ιστορική και πολιτική πορεία των γεγονότων, καθώς και το αντίκτυπο που είχαν όλα αυτά στην κοινωνία, στον πολιτισμό και γενικά στις ζωές εκείνων των βασανισμένων και ξεριζωμένων ανθρώπων, περνώντας με τον ίδιο τρόπο διαφορετικά μηνύματα και συναισθήματα στους επισκέπτες.

Η έκθεση δεν στοχεύει στο ότι θα έχει ιστορικό χαρακτήρα κατά βάση. Αφενός θα υπάρχουν ιστορικές αναφορές αλλά αφετέρου το ζητούμενο της έκθεσης είναι να γνωρίσει ο επισκέπτης τον πόνο που βίωσαν αυτοί οι άνθρωποι, οι οποίοι αναγκάστηκαν με βίαιο τρόπο να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και να χάσουν, πολλοί από αυτούς, τις περιουσίες και τις οικογένειές τους. Καθώς επίσης και να ταξιδέψουν μαζί με αυτούς τους ανθρώπους βιώνοντας όλη αυτήν την διαδρομή, μέσα από εικόνες και συμπληρωματικά κείμενα καθώς και αντίστοιχο υποστηρικτικό υλικό, με στόχο να νιώσουν και οι ίδιοι μέρος αυτού του συνόλου, δηλαδή ότι θα μπορούσαν και αυτοί να ήταν στην αντίστοιχη θέση.

3.1 Μουσειολογικός Σχεδιασμός

Τίτλος: «Ψάχνοντας την Ιθάκη»

Έργα: 26

Concept: Η κεντρική ιδέα της φωτογραφικής έκθεσης είναι να δείξουμε το «επικίνδυνο ταξίδι» που έκανε ο πρόσφυγας της Συρίας μέχρι να φτάσει στην Ελλάδα. Πώς ο άνθρωπος αυτός δεν έχασε μόνο την «Ιθάκη» που στέγαζε το σώμα του αλλά και την «Ιθάκη» της

ψυχής του. Οι περισσότεροι δίνουν έμφαση στις πληγές και τις ανάγκες του σώματος αλλά σε αυτή την περίπτωση θα ήταν λάθος να παραβλέψουμε τις πληγές που η ψυχή έχει βιώσει μέσα από αυτό το οδυνηρό γεγονός.

Ακόμα ο επισκέπτης καλείται να μάθει την ιστορία του πρόσφυγα αλλά για να δει με τα μάτια του την αλήθεια , που μια φωτογραφία δεν μπορεί να αλλοιώσει, σε κάνει αυτόπτη μάρτυρα σε κάτι που δεν έχει άλλη οπτική. Η αλήθεια που θα γεννήσει ερωτήματα , πως το δεδομένο γίνεται ζητούμενο, πως οι αξίες της ζωής είναι πολύτιμες μπροστά στο κέρδος και τον πλούτο που οι σύγχρονοι άνθρωποι έχουν επικεντρωθεί. Η φωτογραφική έκθεση έχει ανθρωπιστικό χαρακτήρα και θέλει να δείξει την κρίση αξιών που υπάρχει στις σύγχρονες κοινωνίες.

Σενάριο: Ο επισκέπτης με το που θα εισέρχεται στο χώρο θα υπάρχει ένα εκθεσιακό κείμενο που θα αναφέρει τα ιστορικά δρώμενα για την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στην Συρία για να τον εισάγει ομαλά και χωρίς πληθώρα πληροφοριών στα πιο σημαντικά ιστορία σημεία. Στη συνέχεια οι φωτογραφίες θα είναι με χρονολογική σειρά κατά προσέγγιση τοποθετημένες και θα κάνουν τον επισκέπτη συνοδοιπόρο στο ταξίδι των προσφύγων.

Για να επιτευχθεί καλύτερα αυτή η αίσθηση θα υπάρχει μια θεατρική ομάδα εθελοντών η οποία θα περνάει κρατώντας βαλίτσες και γαλάζιες κορδέλες (συμβολισμός της θάλασσας) και θα αναμειγνύονται με το κοινό.

Στη ουσία η θεατρική ομάδα θα διαμορφώνει την πορεία του επισκέπτη μέσα στον εκθεσιακό χώρο. Ακόμα θα προβάλλεται οπτικοακουστικό υλικό (βίντεο) με αποσπάσματα από την διάσωση των προσφύγων. Όμως για να ισορροπήσουμε τα συναισθήματα του επισκέπτη, θα υπάρχουν φωτογραφίες από την στιγμή που εγκαταστάθηκαν στον Ελλαδικό χώρο.

Στο τέλος της έκθεσης θα υπάρχει μια αναπαράσταση, μια κατασκευή που θα μεταφέρει τον επισκέπτη στην σκηνή της αποβίβασης του πρόσφυγα στην στεριά της Ελλάδας. Αυτή η αναπαράσταση θα αποτελείται από μια ξύλινη βάρκα που θα φέρει το όνομα «ΕΛΠΙΔΑ» και θα πλαισιώνεται γύρω τις από βότσαλα και στο πλάι ένα δένδρο, μια γηραιά ελιά. Ο επισκέπτης θα έχει την δυνατότητα να γράψει ένα μήνυμα και να το κρεμάσει στην ελιά, απευθυνόμενος στους πρόσφυγες.

Ο λόγος που χρησιμοποιήθηκε η κατασκευή αυτή είναι γιατί η βάρκα είναι το μέσο των προσφύγων, κοινώς η ελπίδα για μια καινούργια αρχή μετά από τις φρικαλεότητες του πολέμου. Επιπλέον υπονοείται και η θάλασσα , η οποία συμβολίζεται από τα βότσαλα, διότι έπαιξε τον ρόλο της κάθαρσης για τις πληγές των προσφύγων. Από τη μια η θάλασσα είχε διττό ρόλο από την μια έπαιξε σημαντικό ρόλο για να οδηγήσει τους πρόσφυγες κάπου που θα ήταν ασφαλής, ενώ από την άλλη πήρε σημαντικά άτομα από την ζωή τους.

Ακόμα η γηραιά ελιά δείχνει ότι οι γερές και μεγάλες ρίζες του δέντρου δίνουν την ελπίδα για να κατοικήσει κάποιος χωρίς φόβο και πως η Ιθάκη υπάρχει και την ορίζουμε εμείς. Τέλος τα μηνύματα πάνω στην ελιά θα συμβολίζουν όλες τις αξίες και τα συναισθήματα που

κουβαλάει ένας άνθρωπος με την ελπίδα να συνεχίσει να ζει και να δημιουργήσει ένα καλύτερο μέλλον.

3.2 Μουσειολογική Υλοποίηση

Στη συνέχεια αυτού του κεφαλαίου και αφού παρουσιάστηκε ο Μουσειολογικός σχεδιασμός, θα παρατεθεί η έκθεση που θα υλοποιηθεί στο σύνολο της, και ο Μουσειογραφικός σχεδιασμός (προετοιμασία, πορεία-χώροι, φωτισμός, έπιπλα, ασφάλεια επισκεπτών, μέριμνα για ΑμΕΑ) καθώς και οι επικοινωνιακές πρακτικές, ενώ το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την αποτίμηση του εγχειρήματος αυτού.

Μουσειογραφία: *«είναι το σύνολο των τεχνικών που σχετίζονται με τη μουσειολογία. Καλύπτει μεθόδους και πρακτικές λειτουργίας των μουσείων, σε όλους τους διαφορετικούς τομείς τους».* (Οικονόμου Μ. , 2003)

ΧΩΡΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Η έκθεση θα υλοποιηθεί στο κτήριο της Νομαρχίας και συγκεκριμένα στο χώρο της αίθουσας εκδηλώσεων θα φιλοξενηθούν τα έργα και θα υλοποιηθεί η έκθεση.

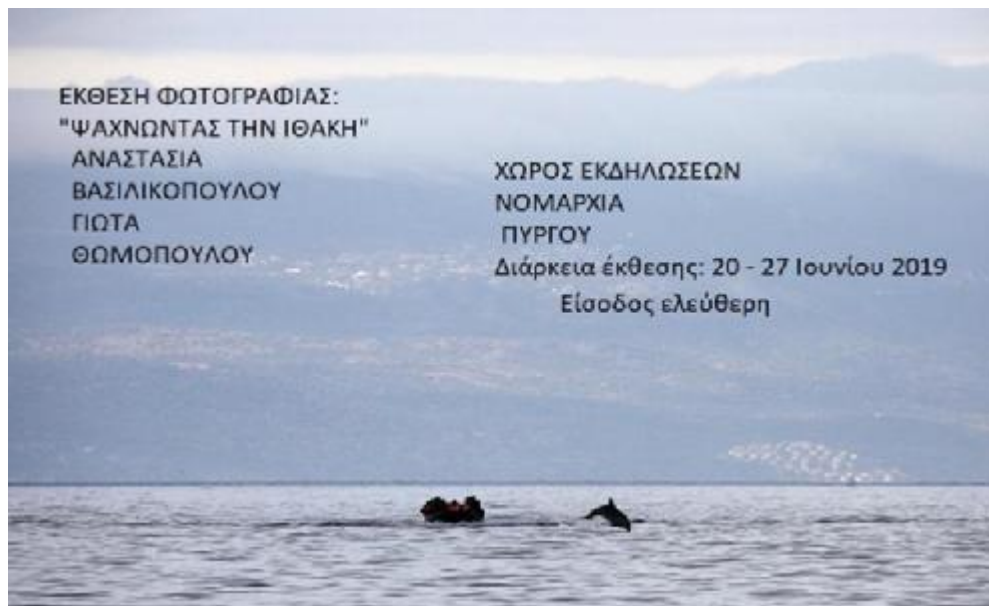
Οργανόγραμμα

- Διάρκεια έκθεσης : 20 Ιουνίου – 27 Ιουνίου
- Ώρες λειτουργίας: 11:00- 13:00 & 19:00- 22:00
- Εγκαίνια: 20 Ιουνίου
- Επισκέψεις δημοσιογράφων: Στα εγκαίνια της έκθεσης 20 Ιουνίου.

Εισιτήριο:

Είσοδος ελεύθερη για το ευρύ κοινό.

Πρόσκληση:

3.3 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός

Μουσειολογική Υλοποίηση:

Για να πραγματοποιηθεί η έκθεση πρέπει να γίνουν τα εξής στάδια:

1. Στάδιο προετοιμασίας
2. Στάδιο ανάπτυξης
3. Στάδιο εφαρμογής
4. Στάδιο λειτουργίας
5. Στάδιο αξιολόγησης

Μουσειογραφική πορεία:

Τα έργα θα κατηγοριοποιηθούν με βάση τις σκηνές του έργου έχοντας μία ολοκληρωμένη αφήγηση για το πώς ξεκίνησε ο πρόσφυγας από τον τόπο του μέχρι να φτάσει σε ένα ασφαλή προορισμό.

Η μουσειογραφική πορεία της έκθεσης θα είναι απλή, σαφής, και θα εκφράζει έτσι τη δομή του σεναρίου, το οποίο ήταν σαφές, πλήρες, καθαρό και στέρεα δομημένο. Πλήρες, ούτως ώστε να μεταφέρει ένα ολοκληρωμένο νόημα και να διεξέρχεται το μουσειογραφικό θέμα με επάρκεια. Σαφές και καθαρό, για να διευκολύνεται η μετάδοση μηνυμάτων και να επιτυγχάνεται ο επικοινωνιακός στόχος ευχερώς. Στέρεα δομημένο, για να καθίσταται δυνατή η οπτικοποίηση του κειμένου, ούτως ώστε το όραμα των δημιουργών να μετασχηματίζεται σε γνώση και απόλαυση των επισκεπτών.

Ο επισκέπτης με το που θα εισέρχεται στο χώρο θα υπάρχει ένα εκθεσιακό κείμενο που θα αναφέρει τα ιστορικά δρώμενα για την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στην Συρία για να τον εισάγει ομαλά και χωρίς πληθώρα πληροφοριών στα πιο σημαντικά ιστορικά σημεία. Στη συνέχεια οι φωτογραφίες θα είναι κατά χρονολογική προσέγγιση τοποθετημένες και θα κάνουν τον επισκέπτη συνοδοιπόρο στο ταξίδι των προσφύγων.

Συγκεκριμένα η έκθεση θα ξεκινάει από τη δεξιά πλευρά της αίθουσας με την παρουσίαση 26 έργων τοποθετημένων σε καμβά πίνακα. Η έκθεση θα ξεκινήσει με ένα εκθεσιακό κείμενο που ενημερώνει τον επισκέπτη. Μετά θα είναι η παρουσίαση (4) εκθεμάτων που παρουσιάζουν αρχικά το ταξίδι τους, την έκβαση τους και τη δυσκολία να προσπελάσουν μία χώρα. Μετά την παρουσίαση των εκθεμάτων που θα διακοπεί με ένα εικονικό χάρτη ο οποίος θα παρουσιάζει το ταξίδι των Συρίων και τις χώρες που διέφυγαν για να βρουν ένα ασφαλή χώρο. Στην συνέχεια θα ακολουθήσουν άλλα (4) έργα τα οποία παρουσιάζουν γονείς- ήρωες οι οποίοι προσπαθούν να διαφυλάξουν τα παιδιά τους, επιπλέον η παρουσίαση των έργων διακόπτεται με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων (βίντεο) που θα παρουσιάζει την έκβαση των προσφύγων στο Ελλαδικό χώρο που με σκοπό να δημιουργήσει μια συναισθηματική φόρτιση στον επισκέπτη. Θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση (18) έργων όπου τα μισά έργα θα κορυφώνουν την συναισθηματική φόρτιση και τα υπόλοιπα θα δείχνουν προσωπικά αντικείμενα των προσφύγων.

Για να επιτευχθεί καλύτερα αυτή η αίσθηση θα υπάρχει μια θεατρική ομάδα η οποία θα περνάει κρατώντας βαλίτσες και γαλάζιες κορδέλες (συμβολισμός της θάλασσας) και θα αναμειγνύονται με το κοινό.

Στο τέλος της έκθεσης θα υπάρχει μια αναπαράσταση, μια κατασκευή που θα μεταφέρει τον επισκέπτη στην σκηνή της αποβίβασης του πρόσφυγα στην στεριά της Ελλάδας. Αυτή η αναπαράσταση θα αποτελείται από μια ξύλινη βάρκα που θα φέρει το όνομα «ΕΛΠΙΔΑ» και θα πλαισιώνεται γύρω τις από βότσαλα και στο πλάι ένα δένδρο, μια γηραιά ελιά. Ο επισκέπτης θα έχει την δυνατότητα να γράψει ένα μήνυμα και να το κρεμάσει στην ελιά, απευθυνόμενος στους πρόσφυγες.

Επεξηγηματικός υπομνηματισμός: (Εκθεσιακά κείμενα, λεζάντες, εποπτικό υλικό)

«Αρχικά σκοπός των εκθεσιακών κειμένων μέσα σε μία έκθεση είναι να μην υπάρχουν πολλές γραπτές πληροφορίες, γιατί κάτι τέτοιο θα έχει ως αποτέλεσμα την αίσθηση αρνητικής διάθεσης και κούρασης τέτοιου είδους κείμενα δεν είναι καθόλου ελκυστικά». (Σαλή, 2006)
Στην συγκεκριμένη έκθεση θα χρησιμοποιηθούν τρία εκθεσιακά κείμενα ένα επεξηγηματικό-ιστορικό στην αρχή, το ενδιάμεσο είναι ένας χάρτης που δείχνει τους προορισμούς που πήγαν οι πρόσφυγες και τέλος ένα τρίτο που θα “μιλάει” για την αποκατάσταση τους και την επανένταξη τους.

Λεζάντες :

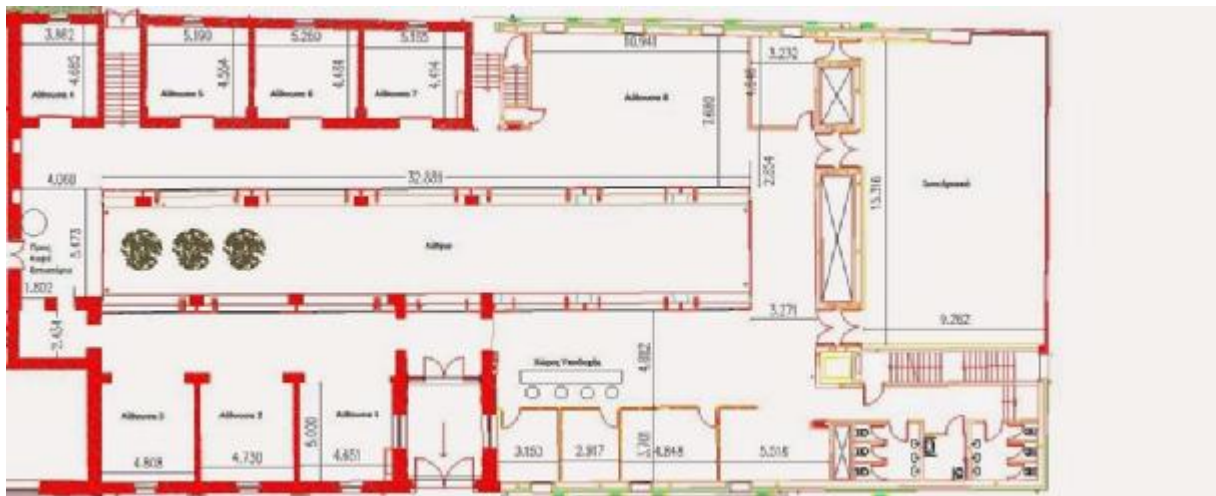
Οι λεζάντες είναι εξίσου απαραίτητες σε μία έκθεση, διότι δίνουν την δυνατότητα στον επισκέπτη να κατανοήσει πλήρως την έκθεση την οποία παρακολουθεί. Οι λεζάντες θα είναι συνοπτικές με επαρκείς πληροφορίες για τα εκθέματα.

Το περιεχόμενο τους θα είναι πληροφοριακό αλλά θα περιορίζεται κυρίως στο τίτλο, το δημιουργό, τη χρονολογία και σε μια πολύ μικρή περιγραφή του έργου. Οι λεζάντες θα παρέχουν εξειδικευμένη πληροφόρηση για αυτό θα τοποθετηθούν κάτω από τα έργα. Στην συγκεκριμένη έκθεση θα τοποθετηθούν λεζάντες. Η γραμματοσειρά θα είναι (cambria 12) για να μπορεί να είναι ευανάγνωστες από τους επισκέπτες και το χρώμα θα είναι μαύρο και το φόντο λευκό.

Σήμανση:

Στη συγκεκριμένη έκθεση θα υπάρχει απουσία σήμανσης διότι ο τρόπος με τον οποίο έχει διαμορφωθεί η έκθεση ο επισκέπτης θα υποκινείται από την καθοδήγηση της θεατρικής ομάδας και γενικά ο εκθεσιακός σχεδιασμός είναι έτσι διαμορφωμένος για να μην αφήσει απορίες για τη πορεία της έκθεσης.

Κάτοψη:

Φωτισμός:

Η διελκυστίνδα μεταξύ της βέλτιστης ορατότητας για τον επισκέπτη καθώς και για την μέγιστη προστασία των εκθεμάτων τοποθετείται με βάση τον τεχνητό φωτισμό στη συγκεκριμένη έκθεση και καθόλου με φυσικό. Ο έλεγχος ποσότητας φωτισμού γίνεται με βάση της επιτρεπόμενης βάση φωτισμού κατά τη κατηγορία φωτοευαισθησίας εκθεμάτων , υψηλή ευαισθησία 50 LUX, δηλαδή τα φώτα της αίθουσας θα είναι τοποθετημένα στην οροφή και σποτάκια πάνω από κάθε φωτογραφία για να αναδεικνύονται οι λεπτομέρειες τις κάθε φωτογραφίας. Ο φωτισμός του περιβάλλοντος χώρου είναι λιγότερος έως και απειροελάχιστος ώστε να δίνει ο επισκέπτης μεγαλύτερη έμφαση και η επικέντρωση του βλέμματος του και να στοχεύει στη φωτογραφία. Επιπροσθέτως θα ναι εναλλασσόμενος στο χώρο για να δημιουργηθεί μεγαλύτερη συναισθηματική φόρτιση και ένταση στον επισκέπτη για να μπορέσει να μπει στην ίδια ακριβώς συναισθηματική φόρτιση με τούς πρόσφυγες σαν να ζει και ο ίδιος σε εκείνη την περίοδο που διαδραματίστηκαν τα γεγονότα . Επίσης θα είναι σε κοντινή απόσταση – ορατή απόσταση από τα μουσειογραφικά εκθέματα για να μην δημιουργούνται από την παρουσία των επισκεπτών φωτοσκιάσεις, κάνοντας ανεπιθύμητο το αποτέλεσμα της παρουσίας.

Έπιπλα :

Στον εκθεσιακό χώρο θα υπάρχει μέριμνα για έπιπλα, τα οποία θα είναι τοποθετημένα στο ενδιαμέσο της μουσειογραφικής έκθεσης για την αποφυγή της μουσειακής κόπωσης από τους επισκέπτες. Καθώς επίσης θα υπάρχει καθιστικό και στο εξωτερικό της αίθουσας.

Ασφάλεια επισκεπτών:

Όσον αναφορά την ασφάλεια των επισκεπτών θα χρησιμοποιηθούν πυροσβεστικά δίκτυα, θα υπάρχουν επίσης πυροσβεστικές συσκευές στην είσοδο του κτηρίου και σε όλους τους κοινόχρηστους ή μη χώρους. Ακόμη θα πρέπει να είναι τοποθετημένη σε κοινή θέση του κτηρίου αναρτημένα σχεδιαγράμματα με οδηγίες για τη θέση των πυροσβεστικών μέσων και των εξόδων κινδύνων. Τέλος επιβάλλεται η τοποθέτηση φωτισμού ασφάλειας που θα κάνει πιο σημειώνεται στα εν λόγω σχεδιαγράμματα με τις απαραίτητες οδηγίες .

Προστασία έργων :

Η ασφάλεια και η προστασία των μουσειακών εκθεμάτων αποτελεί την ύψιστη μέριμνα της έκθεσης. Στο συγκεκριμένο χώρο θα υπάρχει σύστημα ασφάλειας που θα ελέγχει οποιαδήποτε παραβίαση-καταστροφή-κλοπή των συγκεκριμένων έργων με συστήματα(alarm systems), τα οποία είναι ευαίσθητα σε κινήσεις, ήχους οι άλλες ενδεικτικές παραβιάσεις, όπου θα συνδέεται με τον κεντρικό έλεγχο.

Μέριμνα για ΑμΕΑ :

Το παρών κτήριο στο οποίο θα λάβει χώρα η έκθεση φωτογραφίας για το προσφυγικό δεν περιλαμβάνει μέριμνα για ΑμΕΑ, και στο οποίο εμείς θα τοποθετήσουμε στη πίσω είσοδο του κτηρίου μία μπάρα για την προσέλευση τους στο χώρο. Επιπροσθέτως ο εκθεσιακός σχεδιασμός έχει δημιουργηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνεται πιο κατανοητή η έκθεση στο ευρύ κοινό και τα εκθέματα να είναι έτσι τοποθετημένα στο χώρο έτσι ώστε να γίνεται αποτελεσματικότερη η διέλευση των επισκεπτών στο χώρο.

Επικοινωνιακές πρακτικές :

Στο τέλος της έκθεσης θα υπάρχει μια κατασκευή, δηλαδή το δέντρο ευχών, στην οποία ο επισκέπτης θα συμμετέχει γράφοντας μια ευχή που θα απευθύνεται στους πρόσφυγες. Όσο για τους πιο μικρούς μας επισκέπτες θα υπάρχει άλλη μια δράση, η οποία θα είναι μια χειροτεχνία, η κατασκευή μιας βάρκας «η χάρτινη βάρκα της ελπίδας». Σε αυτήν θα υπάρχουν εικονοποιημένες οδηγίες για τη κατασκευή της και πάνω στη βάρκα θα ,μπορούν

να γράψουν μια ευχή για τους πρόσφυγες ή ελεύθερα να ζωγραφίσουν ή να γράψουν κάτι σχετικό με την έκθεση. Αυτήν την κατασκευή θα έχουν τη δυνατότητα τα παιδιά να την πάρουν μαζί τους φεύγοντας από την έκθεση ως αναμνηστικό για την μουσειακή τους εμπειρία. Έπειτα θα υπάρχουν οι οργανισμοί και το έργο τους όπου το κοινό θα ενημερώνεται για τις δράσεις και τη πιθανή επικοινωνία με αυτούς.

Επικοινωνιακή Στρατηγική:

- **Πρόσκληση:** Η πρόσκληση χρησιμοποιείται για να προσκαλέσουμε τους τοπικούς φορείς και από ευρύτερες περιοχές.
- **Φυλλάδιο**
- **Τύπος** (Εφημερίδα – τηλεόραση)
- **Αφίσα**

Εκθέματα: 26

(Reuters, 2015) 1

(Reuters, 2015) 2

(Reuters, 2015) 3

(Reuters, 2015) 4

(Reuters, 2015) 5

(Reuters, 2015) 6

(Reuters, 2015) 7

(Reuters, 2015) 8

(Reuters, 2015) 9

(Reuters, 2015) 10

(Reuters, 2015) 11

(Reuters, 2015) 12

(Reuters, 2015) 13

(Reuters, 2015) 14

(Reuters, 2015) 15

(Reuters, 2015) 16

(Reuters, 2015) 17

(Reuters, 2015) 18

(Reuters, 2015) 19

(Reuters, 2015) 20

(Reuters, 2015) 21

(Reuters, 2015) 22

(Reuters, 2015) 23

(Reuters, 2015) 24

(Reuters, 2015) 25

(Reuters, 2015) 26

4. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Όλη αυτή η έρευνα για την μελλοντική υλοποίηση μίας έκθεσης και η αναζήτηση όλων αυτών των πληροφοριών για την ανάλυση του προσφυγικού ζητήματος είναι αρχικά ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο προκάλεσε τη παγκόσμια κατακραυγή εν έτη 21ου αιώνα. Διότι βρισκόμαστε σε έναν αιώνα που ενώ είναι “κατοχυρωμένη” η προστασία των πνευματικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων ο άμαχος πληθυσμός βρέθηκε απροστάτευτος απέναντι σε φρικαλεότητες και έζησε όλο αυτό με οδυνηρό τρόπο.

Η ιδέα για τη δημιουργία της έκθεσης μας επήλθε από την συνέχιση αυτής της κατάστασης του εμφυλίου πολέμου όπου υπήρξε θύμα της ο άμαχος πληθυσμός και παρόλο τις προσπάθειες των ηχηρών οργανισμών (ΟΗΕ) και των απεσταλμένων εκπροσώπων τους δεν κατάφεραν να προστατεύσουν το πληθυσμό της Συρίας καθώς και την ασφαλή εγκατάσταση τους σε ένα ειδικά διαμορφωμένο χώρο που θα τους έδινε τη δυνατότητα παροχής όπως στέγασης, ιατρικής περίθαλψης και εκπαίδευσης.

Αυτή η ανεξέλεγκτη κατάσταση δεν μπορούσε να μας αφήσει ανεπηρέαστους και να μην δραστηριοποιηθούμε σε αυτό γεγονός, διότι οι εκθέσεις δεν έχουν μόνο κριτήρια αισθητικά και ιστορικά αλλά πρέπει να έχουν και έναν ανθρωπιστικό χαρακτήρα, ώστε να μπορούμε να γνωρίσουμε τα βιώματά τους.

Κατά κύριο λόγο στη χώρα αυτή οι συγκρούσεις ήταν θρησκευτικές και εθνοτικές. Οι πόλεμοι είχαν γεωπολιτική ισχύ και στο βωμό της κυριαρχίας το κράτος αυτό διαλύθηκε οικονομικά και κοινωνικά. Με αποτέλεσμα να μετατραπεί σε ένα αποτυχημένο κράτος χωρίς ελευθερία, ασφάλεια και ισονομία για τους πολίτες. Αυτό είχε ως συνέπεια να δημιουργηθεί ένα αφιλόξενο περιβάλλον για την ασφάλειά τους, παρόλο που υπήρξαν προσπάθειες εθελοντών να φτάσουν στη Συρία. Οι ακραίες οργανώσεις των συμπολιτών τους, προσπάθησαν να καταλύσουν τις ανθρωπιστικές αυτές ενέργειες. Για αυτό ο δρόμος της φυγής ήταν μονόδρομος και η πιο ασφαλής επιλογή για τους Σύριους κατοίκους.

Μία τέτοια αλήθεια δεν θα μπορούσε να παρουσιαστεί καλύτερα, από τον φακό της φωτογραφίας, ο οποίος μας αναγκάζει να κοιτάξουμε την αλήθεια και να δημιουργήσει μια πιο ολοκληρωμένη αφήγηση για τα γεγονότα που διαδραματίζονται γύρω μας. Οι φωτογραφίες δίνουν πρόσωπο στα γεγονότα και στους αριθμούς και μας βγάζει από το “εδώ” της ασφάλειας και το τοποθετεί στο “εκεί” του κινδύνου. Η επιλογή της φωτογραφίας, ως αντικείμενο στην μουσειολογική μας έκθεση ήταν μία πρόκληση διότι ως μουσειολογικό έκθεμα τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα δεν συνηθίζεται.

Πλεονεκτήματα

Η πτυχιακή εργασία μας έκανε να καταλάβουμε πιο συνειδητά ότι οι μουσειολογικές εκθέσεις δεν είναι μόνο γνώση αλλά και ένας τρόπος επικοινωνίας με την επικαιρότητα και την σύγχρονη ιστορία, της οποίας αποτελούμε ένα μέρος της. Η διάσωση της ιστορίας και του πολιτισμού της Συρίας μέσω της έκθεσης έγινε αυτοσκοπός μας. Ακόμα η γνωστοποίηση του προσφυγικού φαινομένου στο ευρύ κοινό.

Μειονεκτήματα

Η εύρεση της βιβλιογραφίας ήταν δύσκολη ως προς το ότι δεν υπάρχουν αρκετά βιβλία που να καλύπτουν το ιστορικό αυτό γεγονός, οπότε η μελέτη κατά βάση έγινε από τη διασταύρωση των διαδικτυακών πηγών μας μαζί με τα βιβλία, ώστε να προσεγγίσουμε όσο πιο ορθά και με ιστορική ακρίβεια αυτό το κοινωνικό φαινόμενο.

Η επιλογή φωτογραφίας δεν ήταν δύσκολη στο κομμάτι της εύρεσης αλλά στο ότι δεν υπήρχε ο φωτογράφος-ιδιοκτήτης της, ώστε να μην υπάρξει θέμα με την καταχώρηση των πνευματικών δικαιωμάτων και την ακριβή πηγή.

Προοπτικές

Οι προοπτικές της έκθεσης μας είναι, η υπάρχον έκθεση να εμπλουτιστεί και με προσωπικά αντικείμενα των προσφύγων και προσωπικές συνεντεύξεις τους. Ακόμα και η δημιουργία ενός μουσειοπαιδαγωγικού προγράμματος στο οποίο θα υπάρχει ένας κεντρικός ήρωας, ονόματι Άσαντ (του οποίου τα όνομα σημαίνει λιοντάρι) και θα βασίζεται σε ένα παραμύθι που θα αναφέρεται στο ταξίδι του από την Συρία στην Ελλάδα, με συνοδοιπόρο του ένα αρκουδάκι που θα ‘ναι ο προστάτης-φίλος-οικογένεια, διότι ο ήρωας του παραμυθιού θα έχει

χάσει τους γονείς του λόγω του εμφυλίου πολέμου και η μόνη του ελπίδα θα είναι αυτό το παιχνίδι , που άλλες στιγμές θα είναι ο φίλος που έχασε, έπειτα οι γονείς του και τέλος ένας ήρωας που έπλασε με την ίδια του την φαντασία και την παιδική του αθωότητα, ο οποίος διασώθηκε μέσα σε όλα αυτά τα δεινά, ενώ το πιο σημαντικό στην πραγματικότητα είναι ο ίδιος ο ήρωας της ζωής.

Πρόκειται για μία ιστορία που με ευαισθησία θα καλεί τους μικρούς και μεγάλους επισκέπτες να ευαισθητοποιηθούν στην σύγχρονη εκδοχή του κοινωνικού ζητήματος της προσφυγιάς, να αποκτήσουν ενσυναίσθηση απέναντι στις δυσκολίες που περνάνε εκατομμύρια συνάνθρωποι μας και να κατανοήσουν το δικαίωμα του καθενός για μια καλύτερη ζωή, ανεξάρτητα από τον τόπο καταγωγής ή διαμονής.

Στο μουσειοπαιδαγωγικό θα περιλαμβάνονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες που θα βοηθάνε τα παιδιά μαζί με τους φίλους τους, τους γονείς τους και τους εκπαιδευτικούς-συνοδούς τους, να μάθουν, να προβληματιστούν και να μην μείνουν αμέτοχοι σε παρόμοια γεγονότα.

Βιβλιογραφία

- Κουρουπάκη , Γ. (2018, Μάρτιος Πέμπτη 15). Ανάκτηση από CNN Greece: <https://www.cnn.gr/news/prosopa/story/71974/moyaoygigia-siasnex-o-efivos-poy-pyrodotise-ton-emfylio-sti-syria-thymatai-pos-xekinisan-ola>
- Νάκου, Ε. (2001). Μουσεία:Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός. Αθήνα: νήσος.
- Οικονόμου, Μ. (2003). Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός. Αθήνα: ΚΡΙΤΙΚΗ.
- Οικονόμου, Μ. (2003). Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός;. Αθήνα: Κριτική.
- Παρθένης, Χ. (2013). Θεωρία και πράξη:μακρο-μικροπροσεγγίσεις της Διαπολιτιστικής Εκπαίδευσης υπο το πρίσμα εφαρμοσμένων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Αθήνα.
- Σαλή, Τ. (2006). Μουσειολογία 2. Αθήνα: Μεταίχιμο.
- Σάλη-Αξιώτη, Τ. (2006). Μουσειολογία 1. Αθήνα: Μεταίχιμο.
- Τζώνος, Π. (2013). Μουσείο και Μουσειακή Έκθεση: θεωρία και πρακτική. Θεσσαλονίκη: Εντευκτηρίου.
- Τσαρλς, Γ. (2016). Η ΣΥΡΙΑ ΦΛΕΓΕΤΑΙ Το Ισλαμικό Κράτος και ο θάνατος της Αραβικής Άνοιξης. Αθήνα: Διάμετρος.

Δικτυογραφία

- (n.d.). Ανάκτηση Μάρτιος Τετάρτη, 2018, από estia.unhcr: http://estia.unhcr.gr/el/home_page/
- (n.d.). Ανάκτηση Ιούνιος Σάββατο, 2019, από mixanitouxronou: <https://www.mixanitouxronou.gr/mochament-bouazizi-aftopirpolithike-ke-anapse-ti-floga-gia-tin-araviki-anixi/>
- (n.d.). Ανάκτηση Ιούνιος 8, 2019, από worldvision: <https://www.worldvision.org/refugees-news-stories/syrian-refugee-crisis-facts>
- (n.d.). Ανάκτηση Ιούνιος 8, 2019, από unric.org: https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=10
- Reuters. (2015, Δεκέμβρης Τρίτη). Ανάκτηση από <https://www.reuters.com/news/picture/pictures-of-the-year-migrant-crisis-idUSRTX1Y1BK>
- (2016, Μάρτιος Δευτέρα). Ανάκτηση Μάρτιος Κυριακή, 2016, από sekes-eydap: <https://sekes-eydap.gr/%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CE%BA%CE%B5%CF%82-%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%83%CF%86%CF%85%CE%B3%CE%B5%CF%82-%CE%AD%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7->

%CF%86%CF%89%CF%84%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1/?fbclid=IwAR3I7az5HVL_ueWWRjd11VjGbCH6mZjdaLlbIV

- kathimerini*. (2016, Νοέμβριος 30). Ανάκτηση από <http://www.kathimerini.gr/885838/article/epikairothta/kosmos/anypologistes-politistikes-katastrofes-afhnei-pisw-toy-to-isis>
- (2017, Μάιος Τρίτη). Ανάκτηση Μάρτιο Πέμπτη, 2019, από fem: https://www.fem.gr/index.php?option=4&sub=&id=321&fbclid=IwAR3GWuFIuD28-cvLDwZiBt0oLttfdW_ot70Qv2FTnbiPUge34G3kWnD9wDA
- gcr*. (2018, Νοέμβριος Τετάρτη 28). Ανάκτηση από <https://www.gcr.gr/el/emeis-kai-to-ergomas/poioi-eimaste>
- msf*. (2018, Ιούνιος Σάββατο 9). Ανάκτηση από <https://msf.gr/programmes-in-Greece>
- praksis*. (2018, Οκτώβριος Κυριακή 28). Ανάκτηση από <https://www.praksis.gr/el/%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%AC%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1?fbclid=IwAR10a8neTFzrYW18h64ssI3sf2xeGveOUWmVXC-2MCGkezRIJAPhZapMLlg>
- unhcr*. (2018, Αυγουστος Τρίτη 28). Ανάκτηση από <https://www.unhcr.org/gr/%CF%84%CE%B9-%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5>
- unric*. (2018, Ιούνιος Σάββατο). Ανάκτηση από https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=27423:lr-lr&catid=38:together
- elculture*. (2019). Ανάκτηση Μάιος Τρίτη 7, 2019, από <https://www.elculture.gr/blog/caesura-benaki/>
- Black, G. (2005). *Το Ελκυστικό Μουσείο: Μουσεία και Επισκέπτες*. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.
- Smith, P. (2006). *Πολιτισμική Θεωρία: μια εισαγωγή*. Αθήνα: ΚΡΙΤΙΚΗ.
- Γεωργακόπουλος, Θ. (2016, Φεβρουάριος). Ανάκτηση Φεβρουάριος Πέμπτη, 2019, από [dianeosis.org](https://www.dianeosis.org): <https://www.dianeosis.org/2016/02/oi-ellines-kai-to-prosfygiko-provlima/>
- Κουρουπάκη, Γ. (2016, Σεπτέμβριος Πέμπτη 08). Ανάκτηση από CNN Greece: <https://www.cnn.gr/news/kosmos/story/45559/syria-paidia-aytoktonoyn-stin-poliorkimeni-mantagia-sklires-eikones>
- Τσουκαλέλης, Τ. (2018, Ιούνιος Τρίτη). Ανάκτηση Φεβρουάριος Τρίτη, 2019, από http://www.thestival.gr/culture/actions/item/387808-ekthesi-fotografias-gia-tin-pagkosmia-imera-prosfygon-sto-dimarxeio-thessalonikis?fbclid=IwAR3m4NwDmuyleJSwhwcasvA9nkKYEow3igC_dXpVmYcb0oOb-72-FZhR8bk

Φίσερ, Λ. (2016, Ιανουάριος 22). Ανάκτηση Ιούνιος 8, 2019, από info-war: <https://info-war.gr/%CF%80%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B5-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B2%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CE%BE%CE%B7-%CE%AE/>

Σημειώσεις Μαθημάτων

- Μάθημα: Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές , 2012
Καθηγήτρια: Αικατερίνη Αλεξοπούλου
- Μάθημα: Μουσειολογία 1, 2012
Καθηγητής: Δημήτρης Ηλιόπουλος